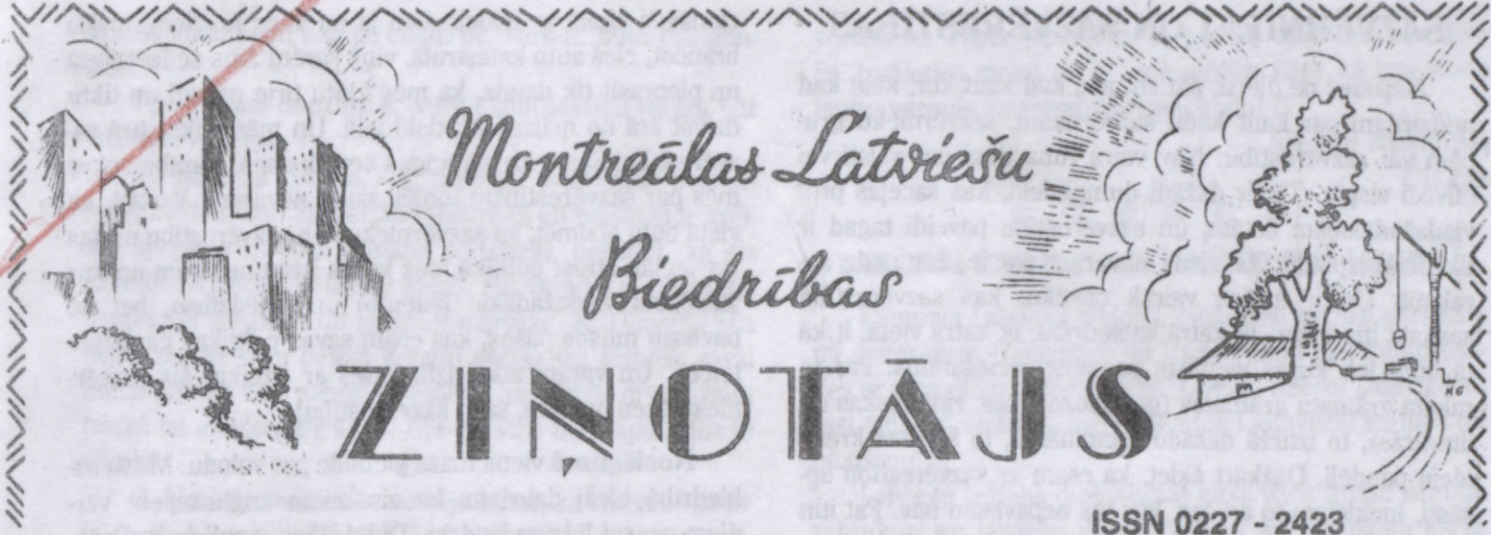

Latvian Library
BIBLIOTĒKA

4

Montreālas Latviešu

Biedrības

ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

2001. GADA FEBRUĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

52. GADA GĀJUMS

NR. 2. (623.)

SAZVĒRŅIEKI UN SAZVĒRESTĪBAS

Nepaiet ne diena, pat stunda, kad kaut kur, kaut kad nedzirdam par kaut kādu sazvērnieku, sazvērnieku grupām vai sazvērestību. Nav vairs runa tikai par valsti vai cilvēci vispār. Tie ir dažādi dumpinieki, kas saceļas pret visdažādākajām lietām, un sazvērestību paveidi tagad ir tik plaši izplatīti, ka visus nevaram pat iepazīt nedz aprakstīt. Un ir arvien vairāk cilvēku, kas sazvērestību saskata itin visur, ik katrā sabiedrībā, ik katrā vietā, it kā tā būtu jeb kuŗas vienības pamatnepieciešamība. Par to raksta grāmatu grāmatas (gan filozofiskas, zinātniskas un literāras), to iztirzā dažādos semināros, to sludina krasu ideju paudēji. Dažkārt šķiet, ka esam ar sazvērestību apšēsti, meklējam to arī tur, kur tās nepavisam nav. Pat itin parastās sadzīves īpašībās saskatām sazvērestību. Ejam pat tālāk, sazvērestību salīdzinām ar nodevību. Nu, tad ir uguns pakulās. Un vaininieku netrūkst. Un nebūtu jābrīnās, ka viens otrs viņam vai viņai pierakstīto vainu neapzinās un sevi par kaut kādu sazvērnieku nemaz neatzīst. Pretēju uzskatu paudējs kļūst sazvērnieks, no kuŗa nav tikai jānovēršas, bet tas pat ir sabiedriski un citādi iznīcināms. Tā tas ir arī pie mums svešumā un Latvijā.

Pašus sazvērniekus vada dažādas idejas un ieskati, kas krasi atšķiras no caurmēra, vispārībā pieņemtiem. Šie savērnīki tad nu veido savas grupas, savus kultus un mēģina tiem piesaistīt citus. Un mēs viens otru biedinām - cik traki gan tagad iet! It kā cilvēku pašu radītās problēmas būtu izgudrojusi kāda sazvērnieku grupa, kuŗas mērķis ir pasaulē ievest ļaunuma imperiju. Un šis sazvērnieku grupas dalībniekus mēs saskatām ikvienā sabiedrības slānī, arī latviešos. Vai tas nav par tālu iets? Vai ar pārlietu sazvērestības meklēšanu un pirkstu rādīšanu mēs nekaitējam pašī sev, savai valstij, savai tautai? Jo, lūk, latvietis var arī teikt - "Ak tu sazvērnieks tāds!" un sazvērnieku uzklaustīt.

Sazvērestības rezultātā cieš cilvēks, dažkārt iet bojā. Ir tādi, kas uzskata, ka dzeršana arīdzan ir sava veida sazvērestība pret sabiedriskām normām. Zinām, ka šī anomālija (daudziem dzīves prieks?) atnes daudz posta jeb kuŗai sabiedrībai, bet kā gan to var pārtaisīt par valsts sazvērestību pret tās pilsoņiem? Rādās vienkārši - līdzekļu izspiešana nodokļu veidā, nepietiekami likumi un dzeršanas apkaŗošanas veidi un t. t., lai gan itin labi zinām, ka šī nelaime ir slimība, kā visas citas iekāres mūsu dzīvēs. Tā tāda pašu cilvēku apgūta vaina. Tomēr tā atnes daudz posta un iznīcina daudz citu nevainīgu cilvēku. To apliecina 1999. gada Kanadas dati. Tajā dzērāji pie auto stūres viena gada laikā nosītuši 1500 cilvēku (Kvebekā 265!). Slepkaŗas tajā pašā gadā noslepkaŗojušas 800 citus. Nemaz nerunājot par savainotiem, medicīniskās aprūpes izdevumiem, kas maksājumi no valsts un provinču kasēm, un mantas zaudējumiem. Tīrā sazvērestība! Un Latvijā teiksim, šī sazvērestība ieviesta no Rietumiem, kur visa vaina pierakstāma Savienotajām Valstīm. Starplaikā, ļaudis spriež, kā varētu šo sērgu novērst. Vai ar lielākiem sodiem, vai nepielaižot jeb vismazāko alkohola sastāvu auto mašīnas vadītāja asinīs, vai ar kaunināšanu, publicējot vārdus un foto uzņēmumus. Kā arvien, domas dalās. Un notiek arī tā, ka kāds tiesnesis piespriež kādai firmas darbiniecei 300 tūkstoši dolāru sāpju naudas no firmas kases par to, ka firmas Ziemsvētku pēspusdienas sarīkojumā piedzērušos darba devējs laidis braukt uz mājām viņas pašas vadītā auto mašīnā, kas nonākusi satiksmes nelaiemes gadījumā, kuŗā viņa smagi ievainota. Protams, šāds spriedums izraisa jaunas pārrunas, gan sabiedriski, gan tīri privāti. Ja nu esam ielūguši Ziemsvētkos ciemiņus un

cienaŗuši viņus ar malciņu un ja nu kāds no tiem, mājās braucot, cieš auto katastrofā, viņš varētu mūs sūdzēt tiesā un pieprasīt tik daudz, ka mēs kļūtu tīrie nabagi un tiktu dzīvot ārā no mājas - burtiski ielā. Un mēs teiktu tīrā sazvērestība! Šķiet, ka cilvēcīgas neveiksmes, slimību sekas mēs par sazvērestībām tomēr saukt nevaram. Varbūt, ka vietā būtu atzīmēt, ka sazvērniekus un sazvērestību mums visvieglāk atrast politikā, bez kuŗas iztikt nevaram un kur iespējami visdažādākie ļaunumi un nevēdzības, bet ne pavisam mūsos pašos, kas esam savas politikas pamatnoteicēji. Un varam atkal izlīdzēties ar izteiku: šis sazvērnieks dzen politiku, savu sazvērestību!

Nošlēgumā viena maza piebilde par valodu. Mūsu sabiedrībā bieži dzirdam, ka zināmiem angļiskajiem vārdiem neesot līdzīga latviski. Tādēļ jālieto angļiskais. Papētot dziļāk, tomēr atklājam, ka tas tā nav. Liels palīgs te varētu izrādīties R. Turkinas Angļiski-latviska vārdnīca, kas iznāca 1940. gadu beigās Vācijā. Viens no šādiem vārdiņiem ir - "plumber" ("Man šodien bija jāizsauc plambērs."). Turkinā tam dod sekojošu tulkojumu - lodētājs, skārdnieks, instalators. Kuŗu lietosim, tas, protams, ir katra lietotāja ziņā. □

Kāpēc prezidents Kārlis Ulmanis teica šos vārdus:

"ES PALIKŠU SAVĀ VIETĀ, JŪS PALIECIET SAVĀS."

Kamēr vien dzīvos latviešu tauta un pastāvēs Latvijas valsts, tikmēr tiks pieminēts nevien Latvijas, bet arī Kārļa Ulmaŗa vārds, jo Ulmanis un Latvija ir identi jēdzieni. Kad runā par vienu, nevar neminēt otru. Un mūsu lieliskā valstsvīra K. Ulmaŗa vārds un viņa laiks allaŗ tiks minēts. Mums, vecākai paaudzei, kuŗai bija laime pieredzēt tos tautas brīvības un ziedu laikus, būtu par to jārunā un jāraksta vairāk, lai atstātu objektīvas liecības nākamajām paaudzēm. Ja mēs to nedarīsim, tad kādi citi aizpildīs šo vietu ar greiziem surrogātiem, kā tas daļēji jau notiek, vai noticis.

Sevišķi Latvijā vēsturnieki un žurnalisti steidz atgūt nokavēto, jo 50 gadu viņiem bija liegts runāt vai rakstīt par prezidentu K. Ulmani; debatēt par to, vai Munters bija Padomju Savienības spiegs, vai ģen. J. Balodis bija nodevējs etc.

Mēs par šiem jautājumiem esam daudz debatējuši gan vēl brīvā Latvijā, gan vācu laikā, bet jo sevišķi ilgajos trimdas gados, bet pie "skaidrības" neesam nonākuši, jo katram ir savi uzskati un katrs domā, ka tie ir tie pareizie. Arī man ir savi uzskati, un es domāju, ka mans tulkojums ir tas pareizākais.

Šoreiz pieskāŗšos tikai vienam ļoti daudz sabiedrībā un presē diskutētam jautājumam: Kāpēc prezidents K. Ulmanis teica šos vārdus: "Es palikšu savā vietā un jūs palieciet savās."

Latviešu tautas lielākā satraukuma brīdī, 1940. gada jūnija liktenīgās dienās - 18. jūnijā Rīgas-Madonas-Kuldīgas un Liepājas radiofonā atskanēja prezidenta Kārļa Ulmaŗa balss, kas savas isās uzrunas beigās teica šādus vārdus: "Es palikšu savā vietā, jūs palieciet savās." Šie vārdi iegājuši mūsu tautas vēsturē. Jau 60 gadus mēs par tiem diskutējam un nevaram atrisināt mīklu, ko šie vārdi nozīmēja; kāpēc un kādam nolūkam prezidents tos bija teicis? - To mēs pilnībā nekad neuzzināsim. To varētu pateikt vienīgi pats Ulmanis, bet viņš šo noslēpumu paņēmis līdz kapā. Daudzreiz, it sevišķi, trimdas sākuma gados, šos vārdus tulkoja Ulmanim par sliktu, jo, paklausot šim prezidenta aicinājumam, daudzi palikuši "savās vietās" un

krituši komunistu nagos, citādi tie, varbūt, būtu paglābūsies.

Pēc manām domām, šo vārdu iztulkošanai varētu būt vairākas versijas:

1. **Būtiskā versija**, t. i., saprotot šos vārdus tieši un reāli, kā tie teikti. Šīs versijas piekritēji un balstītāji ir kreisās aprindas un visi Ulmaņa pretinieki, nosodot, ka šis aicinājums nodarījis daudz ļauna. Šai versijai ir stipra demagogijas piegarša un tā neiztur kritiku. K. Ulmanis bija liels valstsvīrs un nekad nebūtu darijis vai gribējis savai tautai sliktu. Viņš saprata situāciju un varbūt drīzāk būtu teicis: lai glābjas, kuŗš var! Bet vai viņš tajos apstākļos to varēja?

2. **Varbūt ticamāka versija būtu**, ka Ulmanis to bija darijis piespiedu kārtā. Krievi baidījās, ka tautā neizceltos nemieri, vai arī Latvijas kaŗaspēka kāda daļa uz savu iniciatīvu nepasāktu kādu pretdarbību. Okupantiem bija svarīgi parādīt uz āru - pasaulei, ka viss notiek miermilīgā ceļā, ka viņi aicināti "atbrīvot mūsu zemi" un nevis iekāŗot. Jau kopš pirmās okupācijas dienas Latvijā valdīja krievu komisārs Višinskis, nevis Ulmanis. Višinskis krievu sūtniecībā bija ieradies jau laikus un no turienes viņš diriģēja Latvijas iznīcināšanas norisi. Nekas nenotika bez viņa ziņas. Tāpēc jāpieņem, ka Ulmaņa uzruna tautai bija uzrakstīta, vai vismaz koriģēta no Višinska. Noteikti pierakstīts pēdējais teikums - tautas nomierināšanai (Šeit derētu minēt kādu citu analogu gadījumu, kas labi raksturo toreizējos apstākļus. Proti, kad Latvijas delegācija ieradās Maskavā "lūgt" Latviju uzņemt "brālīgo republiku saimē", tās locekļu Rīgā sagatavotās runas iemeta atkritumu kurvī un to vietā iedotas Maskavā uzrakstītās runas, kas bija jā-nolasa.) Jau no pirmās okupācijas dienas visi raksti bija jānes uz kompartiju rediģēšanai. Bez tās akcepta neko nedrīkstēja ne runāt, nedz rakstīt.

3. **Trešā versija** varētu būt tāda, ka Ulmanis šos vārdus teica kā pavēli Latvijas bruņotiem spēkiem un visai tautai: palikt savās vietās, t. i., neko nepasākt, cerot, ka tādā veidā iebrucēji tik brutāli neizrēķināsies un mūsu tautas upuri būs mazāki. Krievi arī solīja "neiejaukties Latvijas iekšējās lietās".

4. **Šos Ulmaņa vārdus**, šo prezidenta aicinājumu, varbūt varētu saprast arī pārnestā nozīmē, proti, mums savās sirdīs jāpaliek par īstiem latviešiem, patriotiem - vienalga, kur un kādos apstākļos mēs nebūtu. - Tā bija prezidenta pēdējā pavēle, pēdējais aicinājums savai tautai, ar kuŗu viņš palika kopā, izvēloties Golgātas ceļu, kaut gan viņš varēja atstāt Latviju jau laikus.

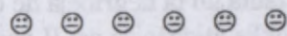
Tātad, "Palikt savā vietā" varētu nozīmēt "Palikt par latvieti" vienalga kādos apstākļos mēs būtu. - Vai mēs esam to tā sapratuši un pildījuši? Vai esam palikuši savās vietās, savā postenī modri par Latviju - to lai atbild katrs pats sev.

Šādas varētu būt četras hipotēzes mūsu prezidenta K. Ulmaņa aicinājumam. Kuŗai hipotēzei mēs katrs pievienojamies, vai nepievienojamies, tā ir mūsu katra personīga lieta, jo pārbaudīt šo vārdu nozīmi mēs nekad nevarēsim. Runājot, vērtējot un kritizējot mūsu prezidentu un lielo valstsvīru, dzirdēti arī pārmetumi par to, ka viņš nav atstājis Latviju, bet palicis savā vietā un atdevis sevi iebrucēju rokās. Varbūt, ārzemēs viņš būtu varējis vairāk darīt Latvijas labā. Tas ir labs jautājums, bet arī neiztur kritiku, jo ko gan viņš ārzemēs būtu varējis izdarīt, kā mēs esam pieredzējuši? -

Ja mūsu prezidents būtu atstājis Latviju un aizbēdzis, nekas ar to nebūtu līdzēts. Pretiniekiem būtu iegānsts, ka tas bijis tikai "labo laiku" vadonis, bet atstājis tautu nelaimē vienu. Paliekot kopā ar tautu un aizejot mocekļa ceļu, neviens viņam nevar pārmet par bēgšanu, respektīvi, de-

zertēšanu. Tāpēc jāpieņem, ka pareizi vien viņš bija darijis, izvēloties moku ceļu. Viņš aizgāja nāvē kā ista savas tautas varonis, neaptraipījis savu godu! □

Alberts Raidonis,
Čikāgā

LATVIEŠI UN LIETUVIEŠI VĒSTURES VIRPULĪ

Pieminot Latviešu leģionu, bieži vien jādzird pārmetumi ģenerāļiem Dankeram un Bangerskim par sadarbošanos ar vāciešiem tā formēšanā. Lietuvā neesot izdevies atrast tādus virsniekus, kas uzņemtos Lietuviešu leģiona dibināšanu.

Latviešu leģiona dibināšanas laikā vācu fronte jau bija sabrukusi un latviešu leģionāri, kaut arī piespiedu kārtā iesaukti, varonīgi cīnījās pret vienīgo vēl atlikušo latviešu tautas ienaidnieku. Tā bija bezcerīga cīņa pret Baigā gada atgriešanos, paturot vēl cerību uz Rietumu palīdzību kaŗa beigās. Latviešu leģions tādēļ vienmēr paliks tautas atmiņā kā latviešu nacionālais simbols.

Ja arī Haralds Biezais nosauc Dankeru un Bangerski par vācu kalpiem un ja arī viņam uz to ir savs pamats, tas nemazina Latviešu leģiona kaŗavīru asins upuŗu nacionālo nozīmi. H. Biezais raksta, ka Dankers savā vēstulē vācu iestādēm noliedzis savu latvietību, apgalvodams, ka ir vācu izcelsmes, un piedāvājis, ka viņš kā vācietis varētu uzņemt kāda okupēta apgabala pārvaldīšanu. Ģen. Bangerskim apsolīts leģionāra komandiera amats. Tas pārvērsts par maznozīmīgu, maskotei līdzīgu, inspektora amatu, bez kādām komandiera tiesībām. Goda prāts prasītu, lai pēc šādas pazemošanas viņš no amata atteiktos. To visu Biezais raksta savā grāmatā "Latvija kāšķrusta varā" un tik tālu viņš turas pie patiesības. Viņa nosliece pret Leģionu parādās šādā pārspīlējumā, 364. lpp, "Viņš (Bangerskis - J. B.) uzņēmās atbildību par lielākajiem asinsupuriem, kādus latviešu tauta visā savā vēsturiskajā pastāvēšanas laikā ir nesusi". Nevar būt, ka Biezais nezinātu Pēteru I valdīšanas laika postījumus Latvijas teritorijā. Vēl lielāki dzīvā spēka zaudējumi latviešiem bijuši, cīnoties Sarkanarmijā. Daudz latviešu strēlnieku krit aizstāvot Maskavu 1942. g. Strēlnieku gvardes plk. Briežkalns "Latvijas strēlnieks" 8. numurā raksta: "21. martā (1945. g.) daudzas strēlnieku rotas bija palikušas 15-20 vīru sastāvā un tās nolēma steigā papildināt ar aizmugures apakšvienību (jādomā - nupat iesaukto) rēķina".

Par latviešu strēlnieku Ziemas svētku kaujām Jukums Vācietis raksta (Latviešu strēlnieku vēsturiskā nozīme. 1922. g.): "Ziemassvētku kaujās, kas sākās Tīrelpurvā un Ložmetēju kalnā 1916. g. 23. decembrī un turpinājās 25 asiņainas kauju dienas, bijām iekāŗojuši divas kvadrātmailes lielu zemes gabalu, kas Rīgas fronti tikai apgrūtināja. Latvieši pazaudēja 8000 cilvēku".

Ar to vēl nepietika, 297. lpp. J. V. raksta: "Rīgas laikmetam pieder tikai prologa nozīme, bet galvenais skats norisinās sarkanā Krievijā". Tur 1918. g. 13. martā, Maskavā, Jukums Vācietis saformēja Latviešu strēlnieku Padomju divīziju. "Šīnī latviešu divīzijā bija 9 strēlnieku pulki, iedalīti 3 brigādes, kavalērijas un visai stiprā vieglā un smagā artilērijā. Aviācijas nodaļā bija 20 aparātu. Divīzija bija ar visu apgādāta." Tā cīnījās ar ļoti smagiem asinsupuriem visā plašajā Krievijā pret ģenerāļiem Deņkinu, Korņilovu, Judeniču, Vrangeli, dodot tiem "nāvīgus sitienus". Epilogā J. V. raksta (296. lpp.): "Galū galā zaudējumi latviešu pulkos bija tik lieli, ka stāvoklis līdzinājās galīgi iznīcināšanai". Var jau būt, ka Biezais J. Vācieša grāmatu nebija lasījis.

Lietuvji asinis Krievijas stepēs nav lējuši. J. Vācietis raksta (266. lpp.): "Tas lielais iespaids, kādu darija uz leiti

garīdzniecība, iznīcināja pat vismazāko politisko savijojumu tautas masā". Pavisam cits stāvoklis bijis Latvijā, kur radies milzīgs sajūsminājums, strēlniekiem parādoties, un pieteikušies daudz brīvprātīgo. Tālāk viņš raksta: "Lietuvas padomju valdībai arī neizdevās izvest dzīvī vispārējo karaklausību, jo tauta no tā negribēja ne dzirdēt."

Līdzīgs stāvoklis atkārtojās arī II pasaules kara laikā. Baigajā gadā latvieši vairāk cieta no krievu okupācijas kā lietuvji. Rīgā novietojās Baltijas militārā pārvalde ar lielu militāru un administratīvu personālu un to ģimenēm. Latviešiem atņēma labākos dzīvokļus un krievi uzkundzējās vadošos posteņos. Lietuvā krievu okupācija bija daudz mazāk jūtama. Lietuviešiem bija arī citas problēmas.

Īsi pirms kara sākuma, 1939. gada 20. martā, Hitlera ārlietu nodaļas vadītājs Wizsecker's piesūtīja Lietuvas valdībai ļoti rupjos vārdos pavēles veidā izteiktu paziņojumu ierasties 22. martā Berlīnē, lai parakstītu dokumentu par Mēmeles apgabala atdošanu Vācijai. Šis apgabals esot Vācijai ar Versajas miera līgumu atņemts, ko Vadonis vairs neatzīst. Hitlera esot nolēmis uzbrukt Klaipēdai ar kara floti, ja dokuments netiktu parakstīts. Kara kuģi jau atrodoties iepretim Klaipēdai. Lietuviešu pārstāvji arī noteiktā laikā Berlīnē ieradusies, bet vēl diezgan ilgi tielējušies. Hitlera arī bijis uz viena no kuģiem, slimojis ar jūras slimību un vairākreiz nepacietīgi telegrāfējis uz Berlīni pēc rezultāta. 23. martā, plkst. vienos pēc pusnakts, Lietuvas ārlietu ministrs Urbay's notu parakstījis. Nekavējoties sūtīta telegramma Hitleram, kas jau taisījies uzbrukt Klaipēdai. Pēc tam Hitlera savās runās vairākkārt nicinoši izteicies pret lietuviešiem un ironiski tos dēvējis par "die grosse Litauer" u. c. Tas, protams, lietuviešus ļoti sakaitinājis.

Lietuviešiem svarīgs bijis arī viņu kādreizējās galvas pilsētas Viļņas liktenis. Pirmā pasaules karā 1919. g. poļi izsita sarkanos no Viļņas un to atņēma Lietuvai. Gadu vēlāk, 1920. g. vasarā, Sarkanarmija atkal uz laiku ieņēma Viļņu un to atdeva lietuviešiem. Pēc kara poļi atkal atņēma Viļņu Lietuvai. Lietuvieši cerēja, ka Staļins tiem atkal atdos Viļņu, kas arī notika. Pēc kara Latvija bija zaudējusi Abreni, bet Lietuva savu teritoriju bija paplašinājusi ar atkal atgūto Klaipēdas apgabalu, Viļņu un gabalu no Baltkrievijas.

Nemot vērā minētos apstākļus, Lietuvas augstākie virsnieki saprata, ka Lietuvas leģiona formētājs iekulsies tikai nepatīkšanās. Tā arī notika. Reichskomisāra Lohse's draugs ģen. Plechanavičius uzņēmis Lietuviešu leģiona formēšanu. Zinot tautas noskaņojumu un lai gūtu vispār kādus panākumus leģiona formēšanā, Plechanavičius lūdzis, kaut vai tikai uz papīra, kādu Lietuvas suverēnitātes garantiju. Kad tas noraidīts, viņš lūdzis vēl trīs dienas plānošanai. Tas nokaitinājis ģen. Jekelnu, kas ģenerāli uz īsu laiku ielicis Salaspils nometnē. Par to Lohse sūtījis protesta vēstuli Himleram, jo ģenerālis esot vāciešiem draudzīgs, bet nav bijis spējīgs saformēt leģionu. No 18.500, kas bija brīvprātīgi pieteikušies bandu apkaņošanai, iesaukšanas pavēlei klausīja un ieradās tikai 2.000. Ar to tad arī doma par Lietuviešu leģionu atmesta un formēti tikai policijas bataljoni vietējām vajadzībām.

Esmu runājis ar mana vecuma lietuviešiem, kas vēl tā laika notikumus atcerās. Tie apgalvo, ka arī Dankeram, Šilgailim, ja tie būtu lietuvieši, neizdotos saformēt Lietuviešu leģionu, un, zinot tautas sašutumu par Klaipēdas un Viļņas zaudēšanu, tie arī neriskētu un neuzņemtos Lietuviešu leģiona formēšanu. Tauta pati izvēlējās savu gaitu. □

J. T. Beldavs,
Toronto

Raksti "Viedokļi" nodaļai gaidīti!

Nesenā LNAK ziedojumu vākšanas lapā izceļas vairāki interesanti apgalvojumi:

"Kopš Apvienības dibināšanas 1950. gadā, katrs Kanadā dzīvojošais latviešu izcelsmes cilvēks ir automātiski arī LNAK dalībnieks. Tā tad mēs esam 22,000."

Nepareizi - i skaitļos, i 'pastāvēšanas' jēdzienā.

Skaitļi. Varbūt reiz bija 'tīri latviski' 22,000, bet, paaudzēm mainoties, iznācis stipri raibāks pulks. Oficiālie 1991. *Canada ethnic origin* dati rāda, ka 11,495 kanadieši pieteikuši 'tīri'(tikai) latvisku izcelsmi, vēl 8,950 'latviski+citu' (kopā: 20,445). 1996. g. dati rāda 10,560 'tirus' un 13,565 'jauktus' (kopā: 24,125). Piecu gadu laikā pa 935 krities 'tīro', bet pa 4.615 pieņēmis 'jaukto' skaits. Demografiski: asimilācija. Apzinīgi latvisko, aktīvo rindas - vienalga, kādas izcelsmes - ir stipri retākas. Pagājušā gada padomes vēlēšanās LNAK aicināja piedalīties, apm., 6,350 tautiešus, saņēma, apm., 1,500 atbildes. Tātad, saņemti un aicināti tika 1996. g. kopskaita 26%, bet atbildēja - 6% (vai, ja rēķina tikai 'tīri latviskos', resp., 60% un 14%). Kurī tad būtu tie istie 'mēs'? Kanadā sen vairs nav 22,000 'mūsējo'.

Pārstāvēšana. Tikai valstij ir "automatiskas" pārstāvēšanas tiesības - un tā, gribot negribot, pārstāv katru pilsoni. LNAK ir brīvprātīga organizācija. Tajā var iestāties, vai neiestāties. Tikai LNAK dalībnieki (kā indivīdi un/vai ejot cauri vietējām organizācijām) var nodot LNAK padomei (un tālāk, valdei) nominālu 'pārstāvēšanas' mandātu - *vēlēšanu ceļā*. LNAK no savas puses nevar 'izmest tikliņu' un izlikties, ka 'globāli pārstāv' StatCan kopskaitļus; vai 'izcelsmes' ļaudis, kas nemaz nezina, ka LNAK eksistē; tos, kas nav aicināti vēlēšanās piedalīties; tos, kas nav samaksājuši dalības naudu; un varbūt arī ne tos, kas aicināti, bet nav atsaukušies. "Automatisks" te nav nekas. "Dalībnieks" ir tas, kas *piedalās*. Viņš (un viņa) pārstāvēšanu piešķir 'no apakšas', to nevar piesavināties 'no augšas'.

"... LNAK pārstāv Kanadā dzīvojošus latviešus pie Kanadas valdības..."

Nepareizi. Pie Kanadas valdības *latviešus*, resp., Latvijas pilsoņus, pārstāv un drīkst pārstāvēt tikai Latvijas valsts diplomātiskais dienests. Pie vietējās valdības LNAK var pieteikt latviskas izcelsmes Kanadas pilsoņu 'intereses', ja tādas ir sameklētas un apspriestas. Viss.

Vispirms - pateicoties asimilācijai (skat. StatCan datus), latviskā sabiedrība neglābjami *izirst*. Jau 10 gadus palikušie 'aktivisti' un līdzekļi 'virzās' uz Latvijas pusi. Tie ir dabīgi procesi, un tos piebremzēt spēs tikai konkrēti pasākumi un tālredzīga vadība, kas pieaicina vidējo un jaunāko paaudzi. Toties, iziršanu un savstarpēju norobežošanu paātrina pārmetumi (it īpaši rupjie, kas LNAK darbības kritiķus noraksturo kā 'čēkas kolaboratoru darba turpinātājus'): tie liecina, ka "visi" nav nemaz gaidīti. Katra neapdomāta 'stāja', katrs patvaļīgs gājiens atbaida 'nepareizi domājošus' - un viens aiz otra tie atmet ar roku un aiziet. Rezultāts? Novembrī ievēlētās padomes sastāvs liek domāt, ka LNAK, lielākoties, 'tur kopā'... pensionārus. Un piecu, desmit gadu laikā - ko?

"... LNAK gādā par latviešu kultūras dzīvi..."

Kādā veidā? Normālos apstākļos pilngadīgi cilvēki savai kultūras dzīvei paši prot 'gādāt' vērtīgo, bez LNAK starpniecības. LNAK nav izdevniecība, nerīko izstādes, koncertus, koncertturnejas, mūzikas nometnes. Tātad "gādā" nozīmētu: veicina, atbalsta, sekmē, rosina; un - pareizi, LNAK ir sniegusi vairākiem tādiem pasākumiem ievērojamu palīdzību. Bet, LNAK ir arī centusies noteikt 'pareizo' rakstnieku parādi Dziesmu svētku cēlienos (tāpēc dibināja neatkarīgu Latviešu rakstnieku apvienību,

LaRA). LNAK ideologi strostoja žurnālu *Jaunā Gaita* (toties redaktoram, nelaiķim Laimonim Zandbergam, Latvija piešķīra Trīs zvaigžņu ordeni) un 'cinījās' pret izcilu latviskas 'kultūras dzīves' nesēju - Ave Sol, Imanta Ziedoņa u. c. pieņemšanu mūsu vidū. Ko tāda 'stāja' panāca? Neko. Cenzoriska 'gādība' nebija vajadzīga un veicināja tikai bļautīgu šķelšanos. Viena divdomīga vārda - "gādā" - aizsegā nevar nolikt diezgan bēdīgu mūsu 'kultūras dzīves' posmu... un derētu pateikt, kas isti šodien ar to domāts.

"... LNAK veicina latviešu skolas..."

Pareizi - tad, kad tām sniedz pabalstu. Rosmīgs un praktisks ir bijis Kultūras/Izglītības fonda stipendiju piešķiršanas darbs.

"... LNAK atbalsta latviešu organizāciju un draudžu sadarbību..."

Kādā veidā? Katrā pilsētā uz vietas organizācijas un draudzes sadarbojas tīri labi, bez nekādas LNAK starpniecības. Turklāt, draudzēm ir sava 'valdība' (LELBA). Daugavas Vanāgiem ir sava virsvalde (KV), tāpat globāls 'jumts'. Latviešu fondam (LF) ir sava padome. Mākslinieku, inženieru, rakstnieku u. c. arodu apvienībām, vai biedrībām, tāpat korporācijām, ir sava 'kārtība', prezidiji utt. Tikai tāpēc, ka dažas organizācijas (pēc biedru LNAK dalības maksas ievākšanas) sūta pārstāvjus uz LNAK padomi, nevar teikt, ka veicināta 'sadarbība'.

"... LNAK palīdzējusi izcinīt Latvijas neatkarību..."

Neprecīzi, pieklājīgi sakot. *Latvijas pilsoņi*, atsevišķi un organizēti, riskējot visu, ar savu drosmi izcīnīja neatkarības atjaunošanu 1991. gadā, padomijas sabrukuma/puča laikā. LNAK pie Kanadas valdības ir zināmi nopelni: nemitīgi atgādināts, ka Latvijas iekļaušana PSRS bija nelikumīga; aizrādīti padomijas daudzie cilvēktiesību pārkāpumi; pieprasīta un panākta atjaunotās Latvijas neatkarības atzīšana. Bet... neizliksmies, ka mēs no savām ērtības pozīcijām kaut ko liktenīgā brīdī 'izcīnījām'. Mēs barikādēs nestāvējām.

"... un turpina joprojām tai sniegt atbalstu, uzturot ciešus sakarus ar Latvijas valdību un nevalstiskām organizācijām..."

Būtu interesanta pēdējo 10 gadu tāda 'atbalsta' un 'sakarū' uzskaitē. Lūdzu - atbalsta apmērus, kas ar ko runājis, kādos nolūkos?! Cik zināms, visu praktisko šodien tādā ziņā dara PBLA. Un, cerams, LNAK nozīmētie delegāti PBLA valdē.

"Šodien, pēc 50 gadiem, sevišķi vidējā un jaunākā paaudzē valda stingra doma, ka latviešu sabiedrībai šeit jāpārstāv vismaz otru 50 gadus" un "... mūsu dzīve Kanādā turpināsies..."

Galīgs nonsenss vairākos līmeņos.

Neviena trimda nav pastāvējusi 100 gadus. Paaudzēm ejot, paliek tikai 'etniskas iezīmes', piem., vācu 'oktoberfest' gaisotne. Jā, lēnāk izplēn sāpes, ilgas, nostalgija. Bet tādi elementi neveido aktīvu sabiedrību, un StatCan dati nežēlīgi rāda, uz kuŗu pusi mūsējā aiziet ar 'angļu valodas dievkalpojumiem', 'MML' klasēm utt. Spogulis nemelo. Tajā daudz ko 'stingru' nesaskatīsim.

Un kur tad 'stingra doma' pārrunāta, apsvērta? Pat... manīta? Noteikti ne vidējā un jaunākā paaudzē. Abas kopā ir minoritāte LNAK dalībnieku pulkā un padomē, abu 'domas' drīzāk nesas pie saviem pasākumiem, un uz Latviju. Pēdējos 10 gados LNAK arī nav īpaši centusies nākošās paaudzes mobilizēt. Vai notikusi kāda liela sanāksme, kuŗā LNAK nākotnes ('pastāvēšanas') plāni pacilāti, izdebātēti, pieņemti? - Nē. Vai LNAK vadība pieaicinājusi lietpratēju ieteikumus? - Nē. *Nekādu plānu nav*. Tāda 'stingra doma', bez seguma, varētu 'valdīt' tikai formulas autoru fantāzijā (ziedojumu lapas uzsaukumu parakstīja T. Kronbergs, E. Tannis un E. Miniāte).

Ja kas "turpināsies" - varbūt vēl vienu paaudzi - tad atsevišķu pašreizējīgu cilvēku darbs uz vietas, par labu savai organizācijai, lokālsabiedrībai, saimei, draugu pulkā, pie zināma projekta. Reiz viss tas veidoja plašākas mūsu sabiedrības pamatus. Tagad, atplūdu laikā, izskatās kā... pēdējās pozīcijas.

"... LNAK rūpējas par pareizas informācijas izplatīšanu..."

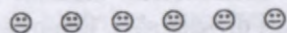
Acimredzot, ne pietiekoši, ja ņem vērā (atzīmētos) šīs vienas ziedojumu lapas savārstījumus. Ja domāts 'par Latviju', rūpes ir liekas, jo par tādu informāciju atbild Latvijas valdība, ne LNAK. Ja domāts 'par latviešu dzīvi', ikdienu, problēmām, panākumiem - ir avīzes un tikli. Ko, galu galā, LNAK 'izplata'? Kam? Nu, ja nodevigais vārds būs "pareizas" un ar to būs domāts piešķirtais \$ 10,000 pabalsts DV avīzei *Latvija Amerikā*. Skaidrs.

* * *

Var jau iedomāties - nāks no jauna kāds 'Blūms', vai Skrastīņš un sūdzēsies: atkal *nomelnošana*. Atkal kaut kas 'nesaprotams, nepatikams'. Atkal 'kritika' no 'tādiem'. Nemaz. Tikai mērens ieteikums: novāksim pārāk ilgi piecietu uzpūtību. Tā neiederas 50 gadu retroskatē un tai nav vieta *reālos* nākotnes apsvērumos. Cerēsim, ka nākošā LNAK valde runās precīzāku, tiešāku - un, lai beidzot notiek: *sāpīgāku* valodu. □

Juris Mazutis,

Otavā

KĀDU VĒSTURI MĀCĪSIM?

2000. gada septembra sākumā apgādā "Zvaigzne ABC" klajā nāca Latvijas vēstures grāmatas vidusskolām II daļa, kas bija spējusi uzjundīt skandālu jau pirms parādīšanās grāmatnicu plauktos. Iebildumus par šajā "Latvijas ceļā" biedru G. Kurloviča un A. Tomašūna sarakstītajā grāmatā ietvertu apgalvojumu patiesīgumu, to atbilstību nacionālas, neatkarīgas Latvijas vēstures izpratnei, pirmām kārtām, cēla aktīvākie trimdas latviešu organizāciju pārstāvji - V. Antipšs, H. Ramma, I. Kapelis, J. Beldavs u. c., tiem piebalsoja patrioti Latvijā - E. Berkļavs, V. Lācis, N. Romanovskis. Galvenie iebildumi vērsās gan pret grāmatas saturu, gan, un to gribētos uzsvērt īpaši - pret tās financētājiem - Austrālijas un Jaunzēlandes Latviešu apvienības - PBLA struktūrvienības un pašas PBLA vadību. Latvijas vēstures vidusskolām II daļas (LVVII) izdošanai un autoru honorāru samaksai šī organizācija no Austrālijas dedzīgāko Latvijas patriotu ziedojumiem piešķīra vairāk nekā 16,000 latu.

Atbalsts Latvijas vēstures mācīšanas veicināšanai un uzlabošanai pats par sevi ir apsveicama un visnotāj vajadzīga lieta, ja ne daži "bet"... kuŗi liek šaubīties par grāmatas autoru un vēl jo vairāk financētāju patiesajiem nolūkiem. Lai lasītājam nešķīstu, ka es izvīzū nepamatotus apgalvojumus, pacentīšos sniegt īsu grāmatas raksturojumu, īpaši pieminot, manuprāt, ļoti nopietnos trūkumus, taču neaizmirstot arī vienu otru pozitīvo aspektu, kas parādās šajā sacerējumā. Grāmatas aprakstu veidoju, to izlasot un konspektīvi atzīmējot pašu svarīgāko. Grāmatā atspoguļo (un it īpaši noklusēto) faktu interpretāciju, izskaidrojumu uzlūkoju ne tik daudz kā tās autoru, bet vairāk pasūtītāju - PBLA uzskatu atspoguļojumu. Uzskatu, ka PBLA vadībai, pieņemot grāmatas manuskriptu, ir jāuzņemas pilna atbildība par to, kādus uzskatus grāmata veidos jaunajā latviešu paaudzē, kuŗai tā adresēta.

Grāmata sākas ar I pasaules kara izcelšanos un tā norīšu aprakstu. Ir pieminēts, ka liels skaits latviešu tika iesaukti Krievijas cara armijā, kur, jau kara pirmajās lielākajās cīņās Austrumprūsijā bojā gāja ap 25,000 (citu vēstur-

nieku darbos - 20,000) latviešu kaŗavīru - vairāk nekā visās vēlākajās strēlnieku cīņās Latvijā kopā ņemot. Pēc tam tiek aprakstīta latviešu strēlnieku bataljonu dibināšana. Šajā sakarā arī pirmo un pēdējo reizi grāmatā tiek pieminēts plkv. Fridrihs Briedis. Rādās, PBLA negrib, lai jaunie latviešu lasītāji uzzinātu kaut ko tuvāk par šo mūsu izcilo kaŗavīru, par viņa dzīvi un tās traģisko noslēgumu Maskavā, ejot bojā no čekistu rokas. Fr. Briedis vienkārši "izcēlās" pirmajās strēlnieku cīņās, un viss. Lai arī vizuālais materiāls, kas izmantots strēlnieku cīņu atspoguļojumam ir labs, grūti saprast, kādēļ grāmatā atradusies vieta tikai diviem - Daugavgrīvas un Rīgas strēlnieku bataljonu karogiem, pie tam melnbaltā izpildījumā? Tāpat - bataljonu, vēlāk pulku devīzes - vai tad tās aizņem tik daudz lappušu, ka to publicēšana vairs PBLA nebija financējama? Interesants, lai neteiktu vairāk, ir konstatējums, ka pēc lielajiem un stratēģiski bezjēdzīgajiem upuriem (Ložmetējkalnā, Nāves salā, Ziemassvētku kaujās, utt.) **"strēlnieki zaudēja uzticību armijas pavēlniecībai"**. Jā gan, bet vai tikai? Gluži pretējas liecības atrodam pirmskaŗa autoru darbos, lai ieskatāties tikai strēlnieku varoņgaitu iemūžinātāja, strēlnieka un izcilā latviešu rakstnieka Aleksandra Grīna spožākā darba "Dvēseļu putenis" rindās: "Un daugavgrīvieši skatās uz šiem cīņas biedriem ar klusu nievu un sirds dziļumos vēlas, kaut krievu ratņiku divīzijas vietā tiem būtu stājies atkal blakus Franču bataljons... Ar latvju strēlniekiem kā dzelzsbetona stabiem stiprināta krievu fronte, nodrošināti divīziju sāni, ieņemtas bīstamākās vietas un krievu ģenerāļi var dzert savu špabi mierīgām sirdīm." Ne caram, armijas virspavēlniecībai vai krievu virsniekiem vien, bet krieviem kopumā strēlnieki, pilnīgi pamatoti, neuzticējās. Krievi bija tādi pat apspiedēji kā vācieši, vēl skaidrā atmiņā bija 1905. gada krievu - vācu sakurtā asinspirts. Latvieši masveidā pieteicās krievu armijā ne jau tāpēc, ka vēlējās mirt par despotu imperijas troni un viņa asiņaino režīmu, bet tāpēc, ka pēc gadsimtepiem sajūta pienākušu to stundu, kad varētu reizi pa visām reizēm pārlauzt sprandu melnajam bruņiniekam. Nepietiekoši LVVII aprādīta latviešu sarkano strēlnieku traģēdija, apstākļi, kuŗos tie izvēlējās savu ceļu. Nav, piemēram, pieminēti tādi izšķiroši faktori strēlnieku aiziešanās uz Krieviju, kā viņu zemais izglītības līmenis, kuŗu izmantojot bolševiku aģitatoriem izdevās strēlniekus apstulbināt ar savām viltus idejām, iekurt tajos vēlēšanos atriebties saaviem nesenaĵiem nīdētāĵiem - cara armijai. Tāpat autori piemirsuši, ka Ļeņins, cīnoties par varas sagrābšanu, izmantoja tādu iespējamo pretinieku neitralizēšanas ieroci, kā neatkarības piesolišanu Krievijas apspiestajām tautām. LVVII noklusēta komunistu mērķtiecīgā latviešu strēlnieku iznīcināšana Krievijas pilsoņu kaŗa frontēs (lai pieminam tikai Perekopu, kuŗu bija paredzēts pārvērst par strēlnieku masu kapu), kā arī nacionāli noskaņoto latviešu strēlnieku organizētā atgriešanās Latvijā, pēc Latvijas - Krievijas miera līguma noslēgšanas. Citādi LVVII bagātīgi ievietotajos vēstures avotos, pie kuŗu izlases kritēriju izvērtēšanas nāksies atgriezties vēl visai bieži, kā reizi nav patrāpĵijies neviens materiāls, kas raksturotu varoņīgākās un traģiskākās strēlnieku cīņu lappuses.

Pavisam īsas rindas atvēlētas politiskajai situācijai Krievijā I pasaules kaŗa beigu posmā. Pie tam, ņemot vērā, ka runāts tiek tikai un vienīgi par Latviju un latviešiem, nekļūst skaidrs kāpēc nodaļas nosaukumā iepīts vārds "Krievija"? Tajā pat laikā pavisam fragmentāri iezīmētas latviešu organizāciju aktivitātes un grūtības periodā pirms neatkarības pasludināšanas. Nedaudz plašāk situācija atspoguļota nākošajā nodaļā par Latvijas Republikas proklamēšanu, lai gan arī te daudz kas paliek aizklāts lasītāĵiem bez priekšzināšanām, redzami robi pašu autoru zināšanās

tā laika darbinieku biogrāfijās. Piemēram, Ķakstes ilglaicīgais atbalsts "brīvai Latvijai brīvā Krievijā", dezertēšana no ierašanās 18. novembra Latvijas valsts pasludināšanas aktā, arī viņa 1905. gada asiņaino soda ekspedīciju pamatotības atzišana ir pagaisusi.

Nodaļā "Politiskā situācija Latvijā pēc valsts proklamēšanas" parādās ziņa, ka Pēteris Stučka par LPSR pagaidu valdības galvu iecelts 17. decembrī, Valkā. Nav jau nekas izšķirošs, bet, ja zinām, ka Padomju Latvijas valdība tika sastādīta vēl pirms Stučkas bruņuvilciens izbrauca no Petrogradas, tad jājautā - kāpēc tādas izmaiņas?

Par sarkano valdīšanu 1919. gadā galvenos vilcienos pastāstīts viss, lai arī iespējami sausi, ar skatu no malas. Nav visā pilnībā atklāts komunistu necilvēcīgā un zemiskā režīma trulais skats, izmantotās terroŗa metodes. Rakstot par Rīgas atbrīvošanu no bolševikiem, pastāstīts par kapteiņa Zolta rotas varoņdarbu, taču aizmirsies nosaukt pēc Rīgas ieņemšanas vācu nošauto latviešu civiliedzīvotāju skaitu "baltajā terroŗā" - no 2,000 līdz 4,000 cilvēku.

Ja nodaļas par Ziemeļlatvijas atbrīvošanu un Cēsu kaujām uzrakstītas visumā labi, aprakstot faktus, tos analizējot, tad nav saprotams, kāpēc vidusskolniekiem domātā grāmatā PBLA ir izvēlējusies noklusēt par Cēsu pulka Skolnieku rotas izveidošanos un dalību cīņās. Lai lasītāĵs saprastu, cik autoriem maznozīmīgi šķiet šie latviešu jaunieši, kas, zinot, kāds liktenis tos var sagaidīt, devās cīņā par savu valsti basām kājām un militāri neapmācīti, citēšu visu, kas LVVII atrodams par skolnieku rotu: **"Cēsu pulks steidzami papildināja savu sastāvu. Tajā iekļāvās arī Cēsu un Valmieras vidusskolēnu rota."**

Tomēr tā isti PBLA un tās angaĵētāĵiem vēsturniekiem netīkamās, noklusējamās vietas Latvijas vēstures lappusēs jau vairāk sāk atklāties Bermontiādes atstāstā. Vispirms viņi paziņo, ka *"trūka ieroču, apģērba un apavu, tomēr Latvijas armijā pieteicās daudz brīvprātīgo, jo vācu okupācijas vara bija tautā ļoti nepopulāra."* Kungī, vai biedri - vācu okupācijas vara tautā "bija nepopulāra" jau 700 gadu un tad, kad tā apvienojās ar otru mūsu nāvīgāko ienaidnieku - krievu šovinismu un kopīgiem spēkiem mēģināja noņņaupt tik ļoti neieredzēto jauno valsti, tad latvietis stājās cīnītāju rindās rūgta naida un kvēlas degsmes nevis popularitātes vai nepopularitātes dēļ. Laikam jau autoriem nav šķitis "populārs" arī Rainis un viņa aizredzīgā "Daugava", kuŗā jau 1915. gadā bija paredzēti un precīzi piepildījās 1919. gada vēlā rudens notikumi, ja jau LVVII nav atradusies vieta šīs ģeniālās balādes pieminēšanai. Lai gan arī tas vēl ir tikai sīkums, ja salīdzinām ar tālāko. Lūk, ko PBLA grib pastāstīt Latvijas jaunatnei: *"11. novembrī Latvijas kaŗaspēks atbrīvoja Pārdaugavu. Šo dienu tāpēc svin kā Lāčplēša dienu."* Nē, nedomāĵiet skolnieki, ka Lāčplēša dienu svin tāpēc, ka šajā dienā piemin visus par Latvijas brīvību cīņās kritušos. Tās ir vecas burĵuju tenkas un tajās jums nav ko klausīties. LVVII nav ne Lāčplēša ordeņa apraksts, ne tā ista attēla. Nejauši ordenis pavid uz žurnāla "Lāčplēsis" vāka, kur simbolisks Lāčplēsis, ar ordeņa atveidu uz vairoga, norāda uz jaunceļamo Ķeguma HES.

Arī par Bermonta bandas briesmu darbiem PBLA neko nezina, bet varbūt tos pieminēt būtu politiski nekorekti? *Ja nu kāds Bermonta pēcnācējs paziņo, ka tiek kurināts rasu naidis un ksenofobija?*

Visumā, ja neņem vērā pieminētos trūkumus, Brīvības cīņu notikumi LVVII attēloti precīzi, labi parādīta sabiedroto divkosīgā un savtīgā politika, kuŗas vadmotīvs bija panākt sev iespējami izdevīgāku ģeopolitisko risinājumu, maz uztraucoties par Baltijas un citu valstu neatkarības centieniem.

Daudz nebūtu ko pielikt vai atņemt nodaļās par valsts pasludināšanas un suverēnitātes atzišanu, taču lielāki un

mazāki brīnumi sastopami tālāk. Latvijas neatkarības laika, tās sabiedriskās un politiskās dzīves aprakstos. Nav grūti saprast, kāpēc komunistu un to atbalstītāju autori - LC biedri sauc par "galēji kreisiem (to ekstrēmisma dēļ)" nevis par atklātiem suverēnās latviešu valsts ienaidniekiem un Krievijas spiegiem, Staļina rokas puišiem, kas viņi patiesībā bija. Grūtāk šajā sakarā ir uztvert PBLA domu gājienu, lai gan, pieņemot, ka tāda nemaz nav bijis, šī jautājuma izspriešanu var atlikt un doties tālāk līdz vietai, kur paziņots, ka "Bija arī tādas galēji labējas partijas kā 1933. gadā reģistrētais "Pērkoņkrusts", kuŗš vēlēšanās startēja neveiksmīgi, jo tam nebija vērā ņemama vēlēšanu atbalsta." Šeit jau sastopamies ne vairs ar noklusēšanu, bet jau ar atklātiem meliem, kas robežojās ar lasītāju uzskatīšanu par pamuļkiem. Kā citādi lai nosauc apgalvojumu, ka 1933. gadā dibinātā partija piedalījās 1931. gadā notikušajās pēdējās pirmskaŗa vēlēšanās? Patiesībā, Pērkoņkrustu kā politisku partiju slēdza 1934. gada 30. janvārī un vēlēšanās, kuŗām bija jānotiek tā paša gada rudenī, tas, tāpat kā visas citas partijas, netika piedalījies. Un kā lai nosauc "Pērkoņkrusta" - vienīgās latviešu nacionālās organizācijas, kuŗa jau 1930. gadu sākumā bridināja tautu par draudošajām briesmām gan no Vācijas, gan sarkanās Krievijas puses, pielīdzināšanu komunistiem, nostādot tos skolnieku acīs vienādās pozīcijās, izmantojot demagoģisko - galēji kreiso - galēji labējo klišeju? Tā vien šķiet, ka grāmatas autoriem vajadzēs izdomāt jaunu - galēji melīgo vēsturnieku partiju un pašiem tajā ieņemt vadošos amatus, kopā ar citiem pazīstamiem zinātņu korifejiem - vulfsoniem, samsoniem, dzintariem, ducmaņiem, sipoliem, kļockiniem...

Lai LVVII lasītāji nekristu "vecajos maldos" par pirmskaŗa Latvijas etnisko sastāvu, kā kaut ko vienveidīgu, ar neapšaubāmu pamattautas latviešu dominanti savā zemē Kurlovičs ar Tomašūnu (pēc PBLA specpasūtījuma?) grāmatā ir izvairījušies ievietot pazīstamas diagrammas, kuŗās, izmantojot konkrētas tautības iedzīvotāju kopskaitam Latvijā lielumā proporcionālus cilvēku zīmējumus, attēlots pirmskaŗa sadalījums pa tautībām. Tā vietā 120. lpp. (turpat atrodami arī atklātie meli Pērkoņkrusta sakarā) varam iepazīties ar sekojošu atklāsmi: "Latvijas sabiedrība bija sociāli un arī etniski ļoti daudzveidīga." Sveštautiešu procentuālais sadalījums Latvijā LVVII gan parādās, taču tikai kontekstā. Komentārus un spriedumus par šāda apgalvojuma izvirzīšanas idejisko saistību ar šodienas valdības īstenoto Krievijas civilokupantu integrācijas programmu atstāšu šī raksta lasītāju ziņā.

Nekādi nevaru piekrist LVVII sniegtajam parlamentārā perioda nestabilitātes un 1934. gada parlamentārās krīzes kulminācijas apcerējumam. Krīzi izraisīšie dziļākie iemesli maz vai pavisam nepieminēti. Tā vietā, lai veiktu nopietnu analīzi un dotu iespēju skolniekiem iepazīties ar raksturīgākajām laikmeta ainām, autori apmierinās ar bezsaturīgu sofistiku, pieminot parlamentārās pieredzes trūkumu, pārlieku lielo sociālo stratifikāciju, utt. Tiek apcerētas sekas, bet netiek runāts par cēloņiem. Lai ilustrētu, kāda veida materiāli grāmatā pilnīgi nemaz nav izmantoti, minēšu tikai dažas parlamentārās deģenerācijas iezīmes, par kuŗām kopumā 1931. g. laikraksta 22. novembra numurā rakstīja "Latvis": "Bet notika brīnums. Uzvarēja "karstgalvju" saujiņa. Tapa neatkarīga Latvija. Tad notikās otrs brīnums. Daudzi, kas bija meklējuši savu laimi citās zemēs, kas bija pat ar ieročiem rokās un dedzīgām runām un rakstiem cinījušies pret to pašu Latviju, atgriezās Latvijā kā vislielākie viņas draugi. Bet tad notikās vēl trešais brīnums. Šie pārnācēji no svešām malām izvirzījās augstos un atbildīgos amatos, kamēr Latvijas neatkarības izcīnītāji ir krituši arvien zemāk. ... kamēr bijušie Latvijas pretinieki iekāpuši amatos, kļuvuši par deputātiem un mi-

nistriem, iesēdušies muižu centros, apbalvojušies ar ordeņiem, tapuši par mūsu zemes "sāli". Tālāk tikai dažī, raksturīgi piemēri - vairākas reizes iekšlietu, vienu brīdi arī tieslietu ministra amatu ieņēma Zemnieku savienības biedrs E. Laimiņš, kuŗš savu politisko karjēru bija iesācis kopā ar P. Stučku, 1919. g. iesaistoties teroristiskajā komunistu pārvaldes aparātā, Saeimas komandants R. Lielbiksis tajā pat 1919. g. bija komandējis sarkano brigādi, kuŗa no Rīgas padzina Tautas padomi. Saeimas deputāts J. Opincāns ne tikai bija "odioza persona, kas savu balsi pārdeva par Ls 6", kā min LVVII autori, bet bija ņēmis aktīvu dalību komunistu terorā pret Latvijas iedzīvotājiem, bijis "troikas" loceklis, LKP CK "orgāna" "Taisnība" atbildīgais redaktors. Šādas personas, kuŗām līdzīgas politiskās partijās, īpaši komunistu, sociāldemokratu un minoritāšu, nebija mazums, arī bija patiesais parlamentārās krīzes politiskais dzinējspēks. Laikam jau, nebūs grūti aizdomāties, ka LC un tā uzticīgajam sabiedrotajam - PBLA tāda, nepārtaisīta vēstures apgaismošana var izrādīties īpaši neizdevīga, jo nevilšus skolnieku galvās var rasties nevaļadzīgas un kaitīgas asociācijas ar šodienu un šodienas politīķiem...

Kultūras, mākslas un zinātnes attīstība pirmskaŗa Latvijā grāmatā attēlota viduvēji. Ir uzskaitītas atvērtās bibliotēkas, izklāstīti Kultūras fonda darbības principi, pieminēts pat, ka Latvijā darbojās divi operas... Bet nav zināms, kad un kādu uzveda pirmo latviešu operu, nepieminētas palikušas izglītības biedrības pagastos, nav atspoguļota vēstures zinātņu attīstība, tendences, sasniegumi (Ko gan citu var gaidīt no padomju laika dialektiskā materiālisma audzēkņiem?), Pieminēkļu pārvaldes milzīgais darbs un panākumi Latviešu kultūras mantojuma izpētē un saglabāšanā. No kultūras darbiniekiem pieminēti tikai dažī, pie tam neiepaizīstīnot ar to devumu.

Ulmaņa nākšana pie varas un tā režīms, turpretī, aprakstīts diezgan precīzi, pieskaŗoties gan pozitīvajiem, negatīvajiem aspektiem. Varam piekrist autoriem, ka "kopumā laikmets, kas ieguva apzīmējumu "Ulmaņa laiki", deva daudz nozīmīgu un pozitīvu sasniegumu latviešu tautai, nostiprināja ticību un pašāvību uz Latvijas valsti." Toties nekādi nevaru piekrist tādiem liberāļu meliem, kā "Tomēr pēdējos Latvijas Republikas pastāvēšanas gados autoritārā režīma saimnieciskās iespējas, ko panāca ar valsts regulāciju, bija izsmeltas." Jābūt lielai nekaunībai, lai ar tādiem savārstījumiem "barotu" skolniekus, kuŗi, droši vien, nepieprasīs PBLA piesūtīt skaidrus ekonomiskos aprēķinus, kas pierādītu (praktiski nepierādāmo), ka Ulmaņa vadītā Latvijas ekonomika 1939./40. g. sāka uzrādīt pagrimuma tendences, bet uzticīgi ierakstījis savās smadzeņu šūnās tezi par valsts kā privātpašnieka bezcerīgajām attīstības iespējām. Ir gan saptrotams, ka Ulmaņa vadības metožu kritizēšana, bet sasniegumu atzīšana pilnībā sakrīt ar LC politisko kursu uz totālo privatizāciju, bet nav pieņemams, ka kaut kas tāds tiek iepīts vēstures mācīšanā.

Rakstot par Latvijas okupāciju, grāmatā ir izdevies veiksmīgi paslidēt gaŗām tādiem klupšanas akmeņiem, kā Lielbritānijas un ASV lomas attēlošanai pirms un pēckaŗa pasaules dalīšanā. Kā nebijušas LVVII autori no vēstures izdzēs Staļina un ASV-Lielbritānijas imperiju ciešo sadarbību un vienošanos sadalīt sev nepiederošu mantu. Viņi ir "aizmiruši" pieminēt vispār zināmo faktu, par 1940. g. pseudovēlēšanu Latvijā rezultātu publicēšanu britu presē dienu ātrāk pirms tos izziņoja pašas krievu okupantu iestādes. Citas, vēl izteiksmīgākas liecības par daudzu latviešu iedomāto "sabiedroto" - angļu istājiem nolūkiem bagātīgi atrodamas vēsturiskajā literātūrā un 30-to gadu beigū, 40-to gadu sākuma periodikā. Ieskatisimies tikai vienā, 1942. g. 6. februāŗa "The Times" ievadrakstā: "Maza-

jām Baltijas tautām jāatgriežas Padomju Savienībā, jo tās bija tai brīvprātīgi pievienojušās, un arī teritorijai, kuŗas tās apdzīvo, ir ārkārtīgi liela stratēģiska nozīme. Tagadējais kaŗš to arī pierāda, un ir tikai jānozēlo, ka bolševiku nostiprināšanās un Baltijas tautu pārvietošana tika pārtraukta. Kas attiecas uz britu viedokli, tad mēs neesam šini lietā ieinteresēti un apsveicam faktu, ka Baltijas valstu jautājumā Īdena un Staļina starpā pastāv pilnīga saprašānās, kā tas bija arī 1939. gada pavasarī, Anglijas - Padomju Savienības sarunu laikā." Nav nojaušams, ko bija domājuši Kurlovičs un Tomašūns, kad 191. lpp. rakstīja: "... Ā. Hitlers 1939. g. vasarā piedāvāja PSRS noslēgt savstarpējas neuzbrukšanas līgumu. Šo priekšlikumu J. Staļins labprāt pieņēma. Tādā veidā J. Staļins mēģināja izdarīt spiedienu uz Angliju un Franciju, ar kuŗām viņš tajā laikā veda sarunas par sadarbību Eiropas drošības jautājumos." Tāda divaina izpratne par "drošības jautājumiem" bija dabīga sarkanā imperatora gadījumā, bet kur un kādu drošību šeit būtu jāaskata PBLA izdotās grāmatas lasītājiem - latviešu vidusskolniekiem? Lieki piebilst, ka LVVII sniegto Teherānas, Jaltas un Potsdamas konferenču un tajā laikā noritošo imperiju sarunu interpretāciju par neatbilstošu patiesībai var nosaukt tikai lietojot vismīkstākos izteiksmes līdzekļus.

Nodaļā "PSRS okupē Latviju" grūti saprast, ko nozīmē rindas: "PSRS spēcienesti sāka provocēt neapmierināto iedzīvotāju demonstrācijas un ielu gājienus lielākajās Latvijas pilsētās, kā arī veicināja to sadursmes ar policiju." Kas tad bija šie neapmierinātie iedzīvotāji, ar ko un kāpēc viņi bija neapmierināti - tie ir jautājumi, kuŗus vidusskolnieki var velti uzdot PBLA financētajai vēstures grāmatai, jo atbildi tā nesniegs. To, kādas etniskās un sociālās grupas pārstāvēja šie neatšifrētie "iedzīvotāji" un kādu, šodien šablonisku, domāšanas klapju tālāku maukšanu uz jaunatnes acīm veicina LVVII autori, varam itin viegli nojaust, ja ielūkojamies vienā no daudzajiem tā laika aculiecinieku stāstījumiem: "... Nāca demonstrācija. Nesa ķēmiņus izbāzeņus - "Cūkulmanis", "kapitālists", "kulaks". ...Nesa arī plakātus "Nost ar Ulmani" un citus kroplā latviešu valodā. Kaut ko blāva korī. Priekšgalā nāca rinda latviešu komunistu, bet pārējā barā maz latvisku vai "gaišu" seju. Tā Ulmanim atmaksāja varbūt tie paši, kuŗus viņš bija glābis no vajāšanām Vācijā... Višinskis kaut ko kļiedza mikrofonā, un pūlis viņam krieviski atbildēja. Rēgojās plakāti latviešu, krievu un ivrita valodā (Valentīns Silamiķelis "Ar Baltijas karogu izdotie", Jumava, 1998)."

Gribētos uzzināt, kā saprast arī šādu teikumu: "Visur tika slavīnāti "darba tautas vadoņi"- PSRS komunistu līderi. Diemžēl, Latvijas sabiedrībai vadonības kults bija pazīstams un viegli uztverams"? Vai ar to domāts, ka Latvijas sabiedrība pieņēma staļinismu kā atzīstamu tālākas dzīves virzītāju? Laikam gan, šī teikuma parādīšanās iemesls ir autoru (tātad, līdz ar tiem - PBLA) nepatika pret autoritātvu, nacionālu valsts pārvaldes formu, jo citādi, ņemot vērā nākošajā paragrafā rakstīto: "Latvijas augsti attīstītajai kultūras dzīvei tik primitīvas ārišķības kā "sarkanie stūriši", plakāti ielās, glaimojoši dzejoļi "proletariāta vadoņiem" bija sveši un nepieņemami" ir grūti apjēgt, ko nozīmē šāda. tik klaja pretrunīgu slēdzienu pielietošana.

Kopumā Baigā gada norises aprakstītas sausi. Autori stāsta par īpašuma nacionalizāciju, bet izvairās izmantot katram šodienas vēsturniekam zināmos statistiķa, profesora Modŗa Šuldera aprēķinus, kuŗos 1940.-1941. g. krievu nolaupīto privāto vērtību un tautsaimniecības resursu kopsumma aprēķīnāta par 5,2 miljardiem latu, 1940. g. cenās (kopumā, saskaņā ar M. Šmulderu uz 2001. g. Krievija par visa veida Latvijā un latviešiem nolaupītajām vērtībām Latvijai ir parādā 210 miljardu ASV\$). Šajā sakarā nesa-

protama ir motivācija Baigo gadu ilustrējošo vēstures avotu izvēlē. Tie ir sekojoši - fragmenti no Padlatvijas konstitūcijas, E. Baldermaŗa liugums sakarā ar viņa iekļātā gredzena nacionalizēšanu, Alfona Novika biogrāfija, Seroņa pavēle par deportācijām Lietuvā, Latvijā un Igaunijā un Staļingradas garnizona Kaŗa tribunāla spriedums par rakstnieka A. Grīna nošāšanu. Ja par pēdējiem diviem avotiem neko nevar pārnest, tad jājautā - kāds velns (vai ES eksperts?) lika izvēlēties pirmos trīs. Īpaši jau latviešu tautas atkrituma Alfona Novika biogrāfiju. Pie tam ne jau šādu tādu biogrāfiju, bet kāda komunistu skribenta sacerētu, publicētu 1941. g. 5. janvāŗa "Padomju Latvija" numurā. Saprotams, pie izmantotā avota nav nekādu paskaidrojumu vai norāžu, kas palīdzētu skolnieka izpratnes veidošanā.

Vienu no smagajām Baigā gada temām LVVII autori tikai nedaudz aizskar nodaļā "Represijas pret Latvijas iedzīvotājiem", kuŗ, jau stāstot par nacistu noziegumiem Latvijā, paziņo: "Lai antisemitisma idejas Latvijā gūtu atbalstu, ebrejus nacistu propoganda pasludināja par komunistiskā terrora iniciatoriem." Domāju, ka šis teikums ir vairāk kā nepietiekošs žīdu temas nopietnam izklāstam, kuŗam būtu obligāti jāatrod vieta 20. gadsimta Latvijas vēstures grāmatā. Pretējā gadījumā skolnieks tiek atstāts pilnīgā nezināšanā par tām vēstures lappusēm, kuŗas noklusē vai melīgi izklāsta latviešu ienaidnieki un viņu pakalpiņi. Ko viņš spēš atbildēt uz kārtējo Vizentāla centra prasību latviešu tautai nožēlot reāli neizdarītus noziegumus, uzņemties kolektīvu atbildību par nacistu un atsevišķi latviešu tautības noziedznieku pāri darījumiem un ko tāds skolnieks spēš atbildēt apvainotajam, ja viņš nezina, ka žīdu tautas nelieši un necilvēki daudz plašākā mēŗā bija sastopami Staļina nāves mašīnērijas komandpunktos nekā tādi pat latviešu nelieši un necilvēki - Hitlera represīvo iestāžu kalpiņā. LVII nav pieminēta pat Šustina - viena no Baigā gada galvenajām figūŗām piederība pie žīdu tautas. Nerunājot jau par neskaitāmajām vēstures liecībām, kuŗas skaidri pierāda - žīdi ņēma ievērojamu daļu komunistu terrora istenošanā Latvijā un sarkanā režīma atbalstīšanā. Nacistiem nekas nebija jāizdomā, vajadzēja vienīgu žīdu lomu komunistu režīmā pārspīlēt, izvirzot viņus priekšplānā, uzveļot tiem pilnībā visu atbildību par notikušo un lieta darīta. Ieskatāmies kaut vai "Chicago Tribune" korespondenta Donaldā Deja (Donald Day) atmiņās, kuŗās viņš raksta: "17. jūnijā dzelzsceļa staciju ieņēma skaidri blāujošs, sarkanus karogus vicināošs pūlis, kas izrādīja histērisku prieku par krievu ierašanos. Latviešu valoda pūlī nebija dzirdama. Blāviēni, izsaučieni un runas skanēja tikai krievu vai jidiša valodās." Varam pieminēt arī pašu žīdu sniegtās liecības. Tā savā grāmatā "Ar mugurām pie sienas" žīdu vēsturnieks Dovs Levins sniedz cita žīda - Barucha Minkēviča liecību par to, kā Rīgas žīdu komunisti "apbēra krievu tankus ar puķēm un bija pat tādi, kas rāpās uz tiem virsū, lai skūpstītu tankistus." Tā ir vēsture, tā ir latviešu un žīdu tragēdija, no kuŗas noskaidrošanas, zināšanas un izprašanas (Ir jāņem vērā tādi apstākļi, ka daudziem žīdiem Staļina imperija šķīta vienīgais glābiņš no drošās nāves Hitlera nagos, arī tas, ka liels daudzums žīdu, kuŗu rīcība, politiskā nostāja un sociālais stāvoklis neatbilda komunistu "standartiem" tika represēti kopā ar latviešiem Baigajā gadā) ir atkarīgs vai mēs spēsim pretoties nepamatotiem uzbrukumiem, atturēties no krišanas apmātā naidā vai vēl apmātākā paššausstīšanās līgā. Šķiet gan, ka tas maz interesē LVII autorus, kuŗi izvēlas vieglāko (kam?) - noklusēšanas un melu izplatīšanas ceļu.

Lasot LVVII nodaļu par latviešu kaŗavīriem okupācijas varu armijās, gribās jautāt - kas to ir sarakstījis - vai patiešām godīgs latvietis, vai, patiešām, grāmatas iespie-

šanu finansējusi patriotiska latviešu organizācija? Ja tā, tad no kuŗa laika sarkano slepkavu bandas tiek sauktas par partizāniem? Un ko nozīmē "daiļrunīgais" teikums: "Šo partizānu grupu attieksme un rīcība pret vietējiem iedzīvotājiem bieži bija naidīga." Kā lai vidusskolnieks uzzin patiesību, ka sarkanie bandīti pret latviešu civilpersonām izturējās tā, kā pašas zemiskākās tautas izturās pret bruņotu ienaidnieku, kad tas iebrucis viņu zemē. Atgādināsim kungiem no PBLA tikai vienu "naidīguma" epizodi no daudzām, kuŗas viņi nav uzskatījuši par vajadzīgu atspoguļot savā grāmatā. Lai runā Tāivaldis Bāliņš: "Tālajā 1945. gada 18. februāra vakarā pulkveža Kūķa mājās "Vindelēs" iebruka padomju bandītu grupas "Sarkanā bulta" vīri Stolbova vadībā. Visu nakti bandīti ēduši, dzēruši, kāvuši lopus. Tie bijuši dažādu tautību salašnas, runājuši krieviski, bijis arī kāds latviešu nelietis. No rīta sarkanie bandīti ar nolauptu, paņēmot pulkvedi līdzī noslepkavošanai, aizgājuši, kaut gan viņš lūdzis, lai nošauj turpat, zem paša stādītajiem ozoliem. Kūķi atrada 1945. gada aprīļa otrajā pusē, netālu no Damu mājām, neiedomājami sakropļotu, salauztiem kauliem, sagraizītu, izšautu aci, ar izplēstiem matiem un bārdu. Pēc Kurzemes kapitulācijas sadīti lielījās ar savu "varoņdarbu". Spīdināšana notikusi Damu māju pagrabā. Griezēja bijus feldšere - Šustina tautiete ("Jo esam latvieši", Klubs 415, 2000)".

Rakstot par Latviešu leģionu, PBLA financējums pieticis tikai pašiem skopākajiem vārdiem, kuŗos nav ne miņas no lepnuma par savas tautas varonīgākajiem cīnītājiem, ne sirds sāpes par viņu - mūsu tēvu, vectēvu un vecvectēvu milzīgo traģēdiju ar vienu savas tautas ienaidnieku, kopā cīnoties pret citu, vēl briesmīgāku. Nodaļā nav neviena kauju apraksta, tikai vienā teikumā pieminētas 6 lielkaņas, nav ievietoti leģionāru atšķirības zīmju attēli, ar pušplēstu vārdu nav pieminēts pašreiz valdošās kliķes aizliegtais 16. marts - ko nu darīs, ja skolnieki šajā dienā sadomās doties pie Brīvības pieminekļa. Kurzemē krievu gūstā nonākušie leģionāri esot pēc kaŗa izsūtīti uz Krieviju, kur vairākus gadus turēti pusbadā gūstekņu nometnēs. Citādi, laikam, viss bija kārtībā, tikai ar ēdienu tā paknapāk?

Pietiekoši šajā laika posmā ir atspoguļota tikai vācu okupācijas varas nevēlēšanās dot latviešiem kaut jēl kādu politisku patstāvību, iespēju veidot savas nacionālās armijas vienības, kā arī vācu nacistu negēligie Ostlandes kolonizēšanas un pārvācošanas nolūki. Turpretim, stāstot par nacionālās pretošanās kustību, kā nebījis izkūpējis Pērkonkrusta vadītāja, aktīva pretošanās dalībnieka, Gustava Celmiņa vārds. Avotos gan izmantots fragments no viņa izdotā laikraksta "Brīvā Latvija", taču bez jēb kādiem paskaidrojumiem par izdevējiem.

Nodaļā par padomju okupācijas režīmu pēckaŗa periodā atkārtojas jau iepriekš minētā vienvirziena - "sliktais Staļins - labie rietumi" vēstures faktu interpretācija. Precīzi ir norādīti latviešu zaudējumi II pasaules kaŗā - 30% no iedzīvotāju kopskaita un 75% no inteligences, vienīgi "aizmirsts" norādīt, ka tik lielus zaudējumus kaŗā necieta neviena cita Eiropas tauta. Laikam jau, lai jaunatne nesāktu domāt, ka latviešiem, līdzīgi žīdiem, būtu jāpieprasa taisnīgs norēķīns no kaŗa izraisītājiem.

Aprakstot nacionālās pretestības kustību LVVII nav atradusies vieta nevienas lielākas sadursmes, kaujas vai veiksmīgas partizānu operācijas aprakstam, nav nosaukts vārdā neviens partizānu komandieris (ar vienu izņēmumu - 271. lpp. atrodama partizānu grupas fotogrāfija, lai gan tās parakstā minētais Pēteris Guta nekad nav dzirdēts un varētu būt, ka domāts pazīstamais komandieris Pēteris Supe). Nekas nav minēts par nacionālās jaunatnes pretestības grupām skolās un viņu traģisko likteni. Kāpēc tas ir noklusēts latviešu vidusskolēniem domātā vēstures grā-

matā - to vislabāk jautāt PBLA vadībai. Arī avotos vienīgais publicētais izsūtītā atmiņu pieraksts nav no tiem daudzajiem, kuŗos skaudri atklājas briesmīgo krievu nāves nometņu rutina, kur cilvēka dzīvība ne reti bija izsmēķa vērtībā, nē - grāmatā ievietotas Nikolaja Ratnieka atmiņas, kuŗās viņš stāsta, kā, kopā ar māti 6 gadu vecumā, tika izsūtīts nometinājumā, vēlāk ievietots bērnu namā un tad atgriezies Latvijā. Arī tā ir dzīves traģēdija, taču nesalīdzināma ar katordznieku likteni, kuŗi vai ik dienas atvadījās no vergu darbā nāvē pakritušajiem biedriem, kam, pirms uzmešanas kopējā liķu kaudzē, vēl ielauza galvas kausu.

Es negribētu pašu trimdinieku vietā spriest par LVVII ievietoto latviešu trimdas un tās politiskās darbības aprakstu. Varētu tikai piezīmēt, ka tās spējīgākās latviešu inteligences daļas, kuŗa paglābās rietumos, zinātniskais un mākslinieciskais jaunrades darbs grāmatā tikpat kā neizņemjas. Pieminētas tikai dažas personālijas, turpinot visā grāmatā ieturēto vēstures depersonalizācijas tendenci. Tāpat "aizmirsta" čekas nemitīgā ciņa ar latviešu trimdas aktivistiem un organizācijām, izplatot "Kas bija Daugavas vānagi" stila apmelojumus un citīgi organizējot "kultūras sakarus".

Attēlojot krievu okupācijas gados veikto mērķtiecīgo Latvijas kolonizāciju un rusifikāciju, PBLA izdotajā grāmatā tiek lietoti visādi termini, tikai ne tie, kas atbilst procesa patiesajai būtībai - iepriekš iēplānotam mērķtiecīgam genocīdam pret latviešu tautu, iznīcinot tās genofondu, kultūru un tautsaimniecību. Tādi vārdi, kā "kolonists", "civil-okupants", pat "okupanti" LVVII neparādās, tā vietā runā par migrāciju, iedzīvotāju iēpludināšanu, iēceļošanu no citiem PSRS apgabaliem. Ja avotos nebūtu iēvietota pazīstamā 17 komunistu vēstule, tad varētu teikt, ka Latvijas kolonizācijas process attēlots tik pavirši un neizteiksmīgi, cik vien autori ir varējuši atļauties. Vienīgais disidents, ko Tomašūns ar Kurloviķu zinājuši nosaukt vārdā, ir Gunārs Astra. Aizmirstībā nodoti tādi vārdi, kā Gunārs Freimanis, Lidija Doroņina-Lasmane, Jānis Rožkalns, Žanis Skudra un daudzi citi, kuŗi uzdrošinājās nostāties pret okupantu režīmu. Nedod Jods (PBLA vadība - tas ir jautājums jums!) latviešiem vēl parādīsies kādi varoņi, kuŗus censtos atdarināt ar valsts pārvaldi neapmierinātā jaunatne. Lieki piebilst, ka latviešu jaunatnei nav paredzēts zināt, ka viņu Tēvzemi apsēdušo kolonistu pūli var dabūt prom saskaņā ar citādi tik bieži piesaukto starptautisko likudošanu. Jā, LVVII nav ne ar pušplēstu vārdu pieminēta 1949. g. 12. augusta Žēnēvas konvencija, kas nosaka okupantu starptautisko atbildību, ko parakstījušas visas lielvalstis - IIPK izraisītājas, tai skaitā PSRS, kuŗas juridiskā mantiniece Krievijas Federācija šodien pieprasa latviešiem samierināties ar kolonizāciju, legalizēt okupācijas nelikvidētās sekas - 700 000 civilokupantu. L(PS)R varas iēstādes šodien to jau daļēji izdarījušas nelikumīgi (no 1940. g. 17. jūnija Latvijas likudošanas viedokļa), piešķirot LR pilsonību vairāk nekā 100 000 kolonistu. Process turpinās. Skaitlis 700 000 grāmatā parādās tikai vienā vietā - avotos - LNNK padomes 1988. g. paziņojumā par LNNK mērķiem. Nav norādīta latviešu un nelatviešu nedabīgā proporcija visās 6 lielākajās Latvijas pilsētās, kur latvieši kļuvis par minoritāti. Naivi LVVII meklēt arī citus, mazāk nozīmīgus starptautiskās likumdošanas aktus un normas, kas aizstāv taisnīgās Latvijas dekolonizācijas prasības.

Grāmatas beigu daļa stāsta par neatkarības (nosacīto) atjaunošanu un šodienas LR izveidi. Īsi sakot - tā sastāv no vieniem faktu sagrozījumiem, puspatiesībām un svarīgu momentu noklusēšanu. Ir skaidrs, ka LC un citiem austrumu un rietumu naudas maisu pakalpiņiem ir sava Atmodas notikumu interpretācija, bet nacionālajiem spēkiem sava. Bet vai tad tas, ka Tautas fronti dibināja ar LKP CK

lēmumu pēc PSKP CK *perestroikas* inženieru scenārija tiešām jau kļuvis par valsts noslēpumu? To taču neslēpj ne Juris Bojārs, ne Ivars Godmanis, ne Jānis Peters... Kāpēc noklusēt, ka par pilnīgas valstiskās suverēnitātes atjaunošanu 1991. g. 21. augusta AP sēdē nebalsoja arī tādi cilvēki, kā M. Vulfsons, Indulis Bērziņš (patreizējais Jurkāna iedibinātās tradīcijas mantinieks Ārlietu ministrijā), Ivars Godmanis, Valdis Birkavs un Andrejs Panteļejevs. Vai noslēpumos ierakstīta Latviešu leģionāru un nacionālo partizānu pieminekļu spridzināšana Latvijā 1990-to gadu sākumā, tāpat kā Godmaņa valdības iesāktā un Gaiļa, Birkava, šķēles turpinātā Latvijas izlaupīšanas un izpārdošanas organizēšana, ieplānotā un pašlaik mērķtiecīgi turpinātā lauksaimniecības graušana? Kā citādi, ja ne par nekauniem meliem un pīrgāšanos par zemniekiem lai nosauc teikumu: "*Tomēr lauksaimnieciskā ražošana Latvijā visu pārejas laiku spēja nodrošināt iekšējo tirgu un pārveidojās uz moderniem uzņēmējdarbības pamatiem.*" Vai tad ASV un citur audzēto labību u. c. pārtikas produktus, kuņģus, pēc tam, kad pašmāju zemnieki tika iedzīti bankrotā un naturālajā saimniekošanā lielos daudzumos iepirka Latvijas valdības var pieskaitīt pie iekšējā tirgus? Un kā pārveidojās tie simti fermu (lauksaimniecību - red.) kalšu, lauksaimniecības mašīnu novietņu u. c. lauksaimniecības infrastruktūras elementi, kas šodien sagaida ceļotājus, kā drūmi rēgi tukšiem logiem, iegruvušiem jumtiem tik daudzos Latvijas pagastos? Než', vai tur dzīvojošie piekritoši mās ar galvu, izlasot PBLA skolām dāvātajā grāmatā, kas ar viņiem "patiesībā" noticis. Než', než' vai tikai kāds nesāks snaikstīties pēc zināma koka, taču kungi var neuztraukties - "modernajai zemniecībai" nebūs ne naudas, ne uzņēmības meklēt viņus rokā. Pieminēs vecos laikus, kad par dižajiem lauksaimniecības sasniegumiem, plāna izpildīšanu un pārpildīšanu rakstīja grāmatās ar sarkaniem vākiem un ies tālāk savas ikdienas gaitas. Kādam taču ir arī jāstrādā.

Šodienas Latvijas armija, Zemessardze, nelikvidētās okupācijas un kolonizācijas sekas, problēmas reālajā divkopienā sabiedrībā (pilsonības, valodas, nacionālo jautājumu atšķirīgā izpratnē), Maskavas un Briseles regulārais spiediens uz Latvijas valdību, ar to cieši saistītas Latvijas Saecimas pieņemtā okupācijas deklarācija un deklarācija par leģionu - tas viss palicis kaut kur ārpus grāmatas vākiem, toties kā liels punkts uz "i" ir LVVII noslēgums, kurā, pēc standartmelieniem par ES un eiroskeptiķiem, pašā galā ir iespiesti Latvijas valdības uzdevumi, *kuņģiem (PBLA prāt), jāpiekrit un kuņģus jāpalīdz sekmēt katram Latvijas vidusskolas beidzējam.* Lūk, te tie ir:

- 1) privatizācijas programmas pabeigšana,
- 2) banku sektora efektivitātes palielināšana,
- 3) ipašuma tiesību stiprināšana,
- 4) tirdzniecības liberalizēšana,
- 5) kopbudžeta izdevumu efektivizācija,
- 6) attīstība nodokļu administrēšanas jomā,
- 7) fiskālo un monetāro rādītāju atbilstība Eiropas vienotās valūtas kritērijiem,

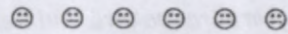
8) labvēlīga vide uzņēmējdarbībai, investīciju piesaiste ražošanai ekonomiskās attīstības stratēģijas izstrādē, muitas administrācijas modernizācija.

Ne vārda par latviešu tautas pamattiesību ievērošanas nodrošināšanu savā zemē, latviešu kultūras attīstību, lauksaimniecības nostiprināšanu, latviešu katastrofālās demografiskās situācijas uzlabošanu (Priekš kā bija domāta tā nesenā PBLA rīkotā parunāšanās par demografijas problēmu? Vai priekš ķeksiša ievilkšanas "labo darbu" sarakstā?).

Jautājumu uzdošana varētu turpināties vēl un vēl, bet jau tagad esam ieguvuši pietiekami daudz atbilžu uz pašā

sākumā uzdoto jautājumu - kādu un kam izdevīgu vēsturi mācīsim pēc PBLA izdotās grāmatas. Vēl tikai būs jāatbild pašiem, sev uz jautājumu - cik ilgi vēl pieļausim, ka kultūrkoma aģenti, noderīgie idioti (Leņina - Ulza Ģērmaņa terminoloģijā runājot) un salti karjeristi, apmātu bāleļu duļķainā skata pavadīti imitē latviešu trimdas vadību pretim latviešu Latvijas valstij - mērķim, par kuņģu necinoties visiem iespējamiem līdžekļiem, stingri nostājoties pret jebkuņģu ienaidnieku pazūd mūsu, kā latviešu eksistences jēga. □

Valters Grīviņš

JAUNAIS HUMĀNISMA RELIĢIJAS ASPEKTS

Rietumu zemēs kristīgo ticību lielā mērā ir aizstājis humānisms, kas izrāda jaunas reliģijas atribūtus. No šāda slēdziena nevar izvairīties, vērojot, kā mūsu sabiedrībās tiek svinēti Ziemsvētki. Ja kāds cilvēks pirmo reizi ierastos vienā no Rietumu demokratijām decembra sākumā, viņš, vispirms, ievērotu divi lietas: kāpināto komercialismu un intensīvo labdarību; Kristus dzimšanas svinēšana atstāta tālu iepakā. Tātad, Ziemsvētkos mēs skrienam no veikala uz veikalu lielā pirkšanas drudzī un rūpējamies par bezpajumtniekiem un visāda veida trūkumcietējiem, kas pēdējos gados saradušies lielā vairumā (piedāvājuma un pieprasījuma princips). Ziemsvētki vairs netiek apzīmēti kā *Christmas*, bet tiek apvienoti ar jaungada atzīmēšanu un tiek saukti par *the holidays* ("svētkiem" vai "brīvdienām" - atkarībā no tā, kā katrs to grib saprast). Divdesmit sestais decembris, kas angļu tradīcijā bija *Boxing Day* ("dāvanu došanas diena", no apzīmējuma *Christmas box*), ir ticis pagarināts uz veselu nedēļu, lai veikālnieki vēl varētu iztukšot pēdējo, kas cilvēkiem palicis kabatās, jeb iedzīt viņus dziļāk parādos.

Liela daļa no Ziemsvētku apsveikuma kartiņām novēl saņēmējam *Happy Holidays*, "mieru" vai kaut ko tamlīdzīgu, nevis "Priecīgus Ziemsvētkus". Tāpat liela daļa no Ziemsvētku dziesmām, ko spēlē radio vai iepirkšanās centros, ir tādas, kuņģas netiek pieminēti Kristus (t. i., par ziemeļbriedi Rūdolfu, zvaniņiem, Ziemsvētku vecīti, mīlestību Ziemsvētkos, utt.). Vairums no šīm dziesmiņām nāk no Holīvudas. Televīzijas ekrānā mums rāda Trešās pasaules bāreņu sejas ar pārmetošu skatu, kas urbjās mums tieši acīs, un mums tiek paziņots, ka vienīgi ar mūsu maķu atvēršanu var šo pasaules problēmu atrisināt. Par dzimstības ierobežošanu runāt būtu, saprotams, ķecerība.

Tagad gribu pievērsties citam šīs jaunā humānisma reliģijas aspektam (un tā ir reliģija, tāpat kā komūnisms bija reliģija). Humānisms liek cilvēku pirmā vietā un to pielūdz, nevis Dievu. Rietumu demokratijas, kas ir šīs jaunās reliģijas sludinātājas, pielāgo savu iekš- un ārpolitiku tās prasībām. Humānisms ir pamats tādiem iekšpolitikas izpaudumiem, kā diskriminācijas apkaņošanai, *employment equity* (līdzīgas nodarbināšanas tiesības? - red.), homoseksualisma akceptēšanai, visādu chartu un tiesību ieviešanai, utt. Ārpolitikā tas nozīmē cilvēku brīvu kustēšanos no nabadzīgām zemēm uz bagātākām zemēm (ekonomiskie bēgļi) un cīņu pret "ksenofobiju", "rasismu" un "antisemitismu". Pēdējos trīs jēdzienus definē humānisma pravieši. Nacionālisms, vienalga, cik mērens un pozitīvs, Rietumu demokratijās nav pieņemams. Pārējās pasaules zemēs nacionālisms ir norma, kaut arī par tādu netiek apzīmēts, piemēram, Ķīnā. Bet mēs Rietumos domājam, ka mēs esam gudrāki un progresīvāki nekā pārējā pasaule, kas mums drīz sekošot. Mēs negribam saprast to, ka pārējā pasaule vēlas tikai mūsu materiālo labklājību, nevis mūsu idejas.

Savā rietumnieku iedomībā mēs esam ieņēmuši galvā, ka pie mums cilvēki ir individuālisti un izlemj paši par sevi, kamēr Āzijas zemēs cilvēki paklausa to, ko viņiem uzspiež sabiedrība un nedomā kā indivīdi. Diemžēl, lielais rietumnieku vairums ir tādi paši aitas kā austrumnieki. Un tas attiecas arī uz Rietumu latviešiem, kuŗu jaunā un vidējā paaudze ir pieņēmusi humānisma evaņģēliju ar visām tā dogmām. Pat baznicā, tas, liekas, iespiedies.

Rietumu zemes humānismu pārdzīvos, bet kā būs ar Latviju? Tur gala rezultāts var būt daudz drūmāks. No vienas puses Latviju apdraud tie Rietumu latvieši, kas savu humānistisko pārliecību ar fanātisku dedzību cenšas ieviest Latvijā, bieži kaitējot Latvijas pamattautai un tās tradīcijām. No otras puses Latviju apdraud visādi Rietumu Makši un Morici, kas izdara politisku spiedienu, lai Latvija pakļautos humānisma diktātiem. Nesen lasīju, ka zviedru politiķis Kārlis Bilts esot teicis sekojošo: "Tieši mazā Latvija (laikam, salīdzinot ar "lielo" Zviedriju), kuŗā mīt sabiedrība ar vairākām nāciju un nacionalitāšu grupām. var kļūt par paraugu Eiropai un dot savu ieguldījumu kopā dzīvošanas renesancei." Bilts nevēlas pieminēt, kā šī "kopā dzīvošana" ir tikusi panākta un ka pret latviešiem ir ticis pastrādāts "noziegums pret cilvēci" - tāpat kā pret žīdiem vai ukraiņiem. Uz masu slepkavības, respektīvi, genocīda pamata nekāda ilgstoša "kopā dzīvošana" nebūs, vismaz kamēr pats slepkava nebūs atzinies un piesolījis kaut vai simbolisku atlīdzību. Novēlu Bilta kungam, kas ir ANO īpašais sūtnis Balkānu jautājumos, labas veiksmes Kosovā! □

Vitālijs Būcēns,

Otavā

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

DAUGAVAS VANAGI

VAI DV TRADĪCIJU KAROGI ATGRIEZĪSIES ŠOVASAR LATVIJĀ?

Tas tika pārrunāts DV CV prezidija šī gada pirmā sēdē 25. janvārī

Sēdi atklājot, DV priekšnieks izteica paldies organizācijas biedriem un labvēļiem par Ziemsvētku un Jaunā gada apsveikumiem, uzmuninājumiem un laba vēlējumiem, kuŗos tika sveikta DV organizācija, tās vadība un līdz ar to katrs vanags un vanadzē.

Organizācijas sasniegumi aizvadītos 55 gados runā paši par sevi. Tie ir sasniegti ar pašizliedzīgu biedru darbu un latviešu sabiedrības atbalstu. Arī šīnī, 56. darbības gadā, liels uzsvars tik likts uz aprūpi, jaunatni un pieliekt roku Latvijas neatkarības nostiprināšanas pasākumos. Kopīgiem spēkiem veidosim un veiksīm šī gada darbu, lai DV organizācijas visas nozares turpinātu būt sekmīgas.

Tomēr šis gads stiprā mērā atšķirsies no visiem iepriekšējiem, jo pirmo reizi kopš organizācijas dibināšanas DV CV sēde un DV Globālās dienas notiks Latvijā. Tālab, tālāk sēdes atklāšanas uzrunā DV priekšnieks aicināja katru biedru - vanagu un vanadzi, ja viņu plānos ir šogad apciemot dzimteni, tad tajos arī ietilpināt DV 10. Globālo dienu apmeklēšanu Valmierā no 2.-6. augustam. Ar plašu organizācijas biedru piedalīšanos no visām bijušās trimdas patvērumu zemēm, vārda pilnā nozīmē tās būs DV Globālās dienas, vienreizējs vēsturisks notikums.

Saņemta informācija no apgāda "Memento" vadītāja, ka grāmatas "Latvieši un žīdi spilēs starp Vāciju un Krieviju" iespēšana tiks paveikta, kā plānots, un angļu valodas izdevums būs jau pieejams Stokholmā janvāra beigās Holokousta konferencē. Autors Granks Gordons grāmatā atspēko dažas nepatiesības par latviešiem un latviešu leģionāriem. Tiek izdoti 2,000 eksemplāri angļu un 1,000 latvie-

šu valodā. Izdevēji - DV organizācija. Šo publikāciju arī atbalsta ALA Kultūras fonds; par to viņiem liels paldies.

DV Vanadžu priekšniece rakstiski ziņoja, ka, gadu noslēdzot un jaunu gadu uzsākot, ir veikti ne tikai rutīnas darbi, bet arī strādāts pie DV 10. Globālo dienu izstādes eksponentu sagādes. To vidū arī raksts par DV bijušo vanadžu priekšnieci un vanadžu kustības izveidotāju Mariju Keņģi.

Šis ir gada laiks, kad organizācijas finansiālie un darbības pārskati par aizvadīto gadu, kvitējumi ziedotājiem un kārtējā sarakste uzliek manāmi lielāku slodzi DV ģenerālsēdētāra darbam. Bijušo leģionāru, daudz bērnu ģimeņu un citām aprūpes vajadzībām decembrī uz DV CV pārstāvniecību Latvijā viņš pārsūtījis 4,000 angļu mārciņas un janvārī arī tikpat daudz. Viena angļu mārciņa vērtībā ir ļoti tuvu Latvijas latam, tā kā pārvedums būs ievērojams atspaidis grūtdieņiem.

DV CV pārstāvniecības Latvijā vadītājs Valdis Kursietis, savu ziņojumu sākot, prezidijam norāda, ka noslēdzot 2000. gadu un ieejot "jaunā ērā", viņš ir piedalījies daudz pasākumos, lai pildītu vienu no viņa pienākumiem un pārstāvētu DV CV - Latvijas Kaŗa mūzeja Gada grāmatas atklāšanas atzīmēšanā, LNKB konferencē, Ziemsvētku kauju atcerē Dirbās, Džūkstē un Lestenē, Lestenes Brāļu kapu fonda valdes sēdē un vēl kādos 8 citos pasākumos ārpus biroja darbiem.

Labā bijusi sabiedrības atsauksme Lestenes Brāļu kapu iekārtošanai, bet vēl joprojām ar lielu paldies pieņemam ziedojumus šī darba turpināšanai un eventuālai nobeigšanai. Lai par katru saņemto un izdoto santīmu ziedotājiem būtu pilnīga skaidrība, Kurzemes Brāļu kapu fonda valde izlēmusi pieaicināt neatkarīgu revīzijas komisiju. V. Kursietis nācis ar ieteikumu šai vajadzībai griezties pie PBLA Rīgas biroja vadītājas Lindas Kovaļevskas, kā arī lūgt pa vienam pārstāvim no Kaŗa un Okupācijas mūzejiem. DV CV prezidijs uzskata to kā visā pilnībā pieņemamu atrisinājumu fonda līdzekļu revidēšanai.

DV CV prezidijs saņēmis lūgumu arī šogad atbalstīt Saulgriežu vasaras vidusskolu Latvijā. Pagājušā gadā ar daļēju skolas naudas samaksu atbalstījām 5 skolniekus, no kuŗiem visiem saņemtas pateicības vēstules, kas iepriecina. Prezidijs nolēma arī šo vasaru atbalstīt skolu ar Ls 200 skolnieku dalības maksas atvieglināšanai.

Sīberijas vergu nometnē 1942. g. bojā gāja latviešu nacionālais dzejnieks Leonīds Breikšs. Dažus mēnešus cietumā viens no viņa kameras biedriem bija toreiz nepilngadīgais nacionālais cīnītājs Mārtiņš Bisters, kuŗam izdevās pārdzīvot vergu nometnes un atgriezties Latvijā. Viņš par savu svētu pienākumu uzskata sakopot un izdot Leonīda Breikša kopotos rakstus. DV CV ir atbalstījusi I. un II daļas publicēšanu. Tagad sagatavošanā ir III daļa. Prezidijs nolēma no Gunāra Astras fonda līdzekļiem tās izdošanu atbalstīt ar Ls 500.

DV CV 1999. g. jūnija sēdē Bērzainē, Vācijā, nolēma pārvest uz Latviju un nodot Kaŗa mūzejam 32. grenadieru pulka kaujas karogu. Svinīgai nodošanai izdevīga datuma izraudzīšanu atstāja DV CV prezidija izkārtšanā. Kā vislabāko laiku šai nodošanai prezidijs ir izraudzījis vienu dienu nedēļā pirms DV CV sēdes Valmierā. DV Austrālijā glabāšanā ir organizācijas Latviešu leģiona 15. divīzijas prettanku divīziona karogs. Par šī otrā tradīciju karoga pārvešanu uz Latviju ir runāts, bet vēl nav pieņemts lēmums. DV valde Austrālijā ir uzskatos, ka arī šis karogs būtu jānodod Latvijas Kaŗa mūzejam tānī pat reizē. Tādā sakarībā prezidijam ir iesniegts lūgums izvest DV CV locekļu rakstveida nobalsošanu.

DV 10. globālo dienu rīcības komiteja Imanta Baloža vadībā, mazā sastāvā veic lielu darbu. Katrā DV zemē

Satversmi ar viena vienīga vārda maiņu, atvietojot "Proportcionālās vēlēšanas" ar "mažoritārām vēlēšanām." Mažoritāro vēlēšanu iekārtā Saeimā tiktu ievēlēti tie kandidāti, kas iegūst sava vēlēšanas apgabala vēlēšanu absolūto vairākumu. Mažoritārās apgabalu vēlēšanas Latvijā bija padomju gados. Demokrātijas, protams, nebija, jo tas bija tikai teātris, Centrālkomitejā iepriekš sagatavots un izkārtots. Taču pēdējo Augstāko Padomi ievēlot, kad jau demokrātiskā pārkārtošanās bija notikusi, šī sistēma darbojās ļoti labi. Lai dabūtu nepieciešamās balsis, kandidātam vajadzēja pielikt visus spēkus, zināšanas un atjautību. Bija jāliek darbā koordinatori un agitatori. Šādā sistēmā sekmīgam kandidātam arī pēc ievēlēšanas ir svarīgi palikt atbildīgam sava apgabala vēlētajiem. Šāda sistēma labi darbojas daudzās demokrātijās. To skaitā Amerikā un Anglijā. Vēl arī varētu būt runa par, t. s., "jaukto vēlēšanu sistēmu", kurā pusi deputātu ievēl pēc partiju sistēmas, bet otru pusi no apgabaliem. Tāda sistēma ir Lietuvā, Vācijā, Itālijā.

Alnis Freibergs šā gada janvārī rakstīja:

"Aicinu visus godīgus Latvijas iedzīvotājus: Apvienosimies vienā kopīgā spēkā un sāksim mainīt negodīgus spēles noteikumus, kas gremdē tautu nabadzībā, apātijā un bezcerībā. Neceru uz tādu brīnumu, ka deputāti nobīdīsies un paši izmainīs Satversmi un vēlēšanu likumu. Tādēļ mūs gaida liels un grūts darbs - izdiskutēt un izstrādāt optimālās izmaiņas, sagatavot jauno likumu, savākt parakstus un sarīkot tautas nobalsošanu. Tas ir vajadzīgs, iespējams un izdarāms."

Lidzi dzīvodami darba grupas Ritdienai centieniem, ārzemēs dzīvojošie SVEIKS kopas dalībnieki ir pārliecinājušies par šī pasākuma nopietnību, vajadzību, iespējamību, izdarāmību un ir snieguši ne tikai morālu un intelektuālu palīdzību, bet arī materiālo atbalstu. Šis darbs rezonē ar pēdējo laiku ziņām no Latvijas, kur paceļas arvien vairāk balsu, kas saka, ka vēlēšanu likums noteikti ir jāmaina. To vidū ir ne tikai politisko partiju opozīcijas frakcijas un bezpartejiski indivīdi, bet arī pati valsts prezidente. Vaira Vīķe-Freiberga pērnā gada nogalē izteica savu atbalstu tādai vēlēšanu sistēmai, kas nodrošinātu "jebkuras ģeogrāfiskās vietas vēlētajiem savu pārstāvi Saeimā".

Tuvākais uzdevums "Ritdienai" ir informācijas izplatīšanas kampaņas un konferenču sarīkošana, kur tiktu argumentēti izdiskutētas atsevišķo vēlēšanas likuma variantu nianšes, kas, nenozīmīgām lietoties, varētu kļūt par būtiskām kļūdām. Šī uzdevuma īstenošanā ļoti sekmīgi var iesaistīties un palīdzēt arī ārpus Latvijas dzīvojošie tautieši, sūtot rakstus un kritikas lielākajiem laikrakstiem, aicinot talkā pazīstamus, zināšus un ietekmīgus cilvēkus, pašiem kaut vai neklātienē piedaloties diskusijās un konferencēs, kurās jūsu viedokļus nolasīs. Galvenais - strādāt, darīt, bet kā - to darbs pats parādis.

Darba grupa "Ritdienai" satiekas reizi nedēļā trešdienas vakaros VAK rēlpās Audēju ielā, Rīgā. Tās sēžu protokoli, uzsaukumi, attiecīgās diskusijas SVEIKS kopā ir lasāmas darba grupas mājas lapā

<<http://ls.stcc.mass.edu/zagarins/rit.htm>>

Juris Žagariņš,

<zagarins@stcc.mass.edu>

ALBERTA RAIDONA FONDA BALVAS

Latvijas valsts proklamēšanas 82. gada dienas priekšvakarā Čikāgas latviešu publicista un sabiedriskā darbinieka Alberta Raidona fonda prēmijas kā katru gadu tika pasniegtas skolēnu sacensību uzvarētājiem. Konkursa pamatnostādnes šī gada censoņiem bija nemainīgas: rakstu

darbi par latviešu valodu, mūsu vēsturi un latvju karavīru brīvības cīņām.

Pēc NDV vanadzēnu vadītājas ierosmes skolēniem vajadzēja mēroties spēkiem arī klātienē, atbildot uz jautājumiem par vēstures un kara temām. Šo cīņu arēna bija Kara mūzeja zāles, bet skolēnu instruktori - zemessargi. Viņi parādīja jauniešiem kājnieku ieroču paraugus, iepazīstināja ar šo kaujas rīku ipašībām un pielietojumu. Visbeidzot skolas, kas piedalījās konkursā, sūtīja uz ugunsliņijas savus labākos snaipeņus.

Novērtējot skolēnu atsūtītos darbus, Žūrijas komisijas locekļi bija vienprātīgi, ka vispamatīgāk sava dzimtā pagasta vēsturi izpētījuši Jēkabpils rajona Zesas vidusskolas audzēkņi. Zanes Gutbergas, Zitas Lapiņas, Normunda Krūmiņa, Guntara Dadeikas un Gundegas Dimperānes kopīgi izstrādātais darbs "*Visiem labi, visiem labi manā tēva zemītē*" ieguva pirmo prēmiju un simts latu naudas balvu. Atzinība un 20 latu naudas balva tika skolēnu konsultantei skolotājai Inesei Kalniškānei.

Lai noskaidrotu tālāko vietu prēmiju ieguvējus, triju nopietnāko pretendentu - Jūrmalas Pumpuru vidusskolas, Juglas vidusskolas un A. Punpura pamatskolas audzēkņiem nācās rādīt savu prasmi Zemessardzes ipašo uzdevumu vienības "Vanags" instruktoriem šaušanā ar sašpiestā gaisa šautenēm. Otro - trešo vietu dalīja Arta Auzāne un S. Šulca, saņemot vienādas naudas balvas. Veicināšanas prēmija tika Anetei Gulbei.

Alberta Raidona fonds sacensības skolēniem rīkos arī 2001. gadā. Taču iecerēts mainīt konkursa uzdevumus un apbalvošanas kārtību. Pašreiz top jaunais nolikums. Latvijas skolas saņems to visā drīzumā. □

Edgars Derkevics,
žūrijas loceklis

✉ ✉ ✉ VĒSTULES ✉ ✉ ✉

DIVEJĀDS PALDIES

Paldies par piesūtīto "Montrealas Ziņotāju". Anslavs Eglītis Jūs dēvēja par: "Tas džentlmenis no Kvebekas ar bārdu (skan pēc Šekspira)".

Man patīk Jūsu bārda. Ļoti nepatīk Jaunā Gaita. Varēja būt drusku cilvēcības.

*

Mana pateicība labiem cilvēkiem par viņu labestību un apbrīna Jaungaitniekiem par viņu nepatīkamo nežēlību. Par dzimtenes nišanu. Par jaunuma milēšanu. Par veco cilvēku mocišanu. Par visu to nežēlību, ko izjūtu savās pēdējās dzīves dienās; mana apbrīnošana Jums JG. Varat būt lepnī. Jūs, nacionālisma nīdēji. Jūs, ienaidnieka milētāji. Jūs esat vienreizēji. Es Jūs apbrīnoju. Tik tiešām kā unikumu uz šīs planētas - zemes.

*

Paldies par dženlemenismu. Nu jau būs jāiet. Paldies un ardievu.

Veronika Janelsiņa,
Kalifornijā

✉ ✉ ✉ ✉ ✉

Lasītāju vēstules redakcijā vienmēr gaidītas.

Šajā numurā - turpmākajās lappusēs Svešvalodu nodaļā sniedzam lasītājiem Kanadas 37. parlamenta pirmās sesijas "Troņa runu", kas tika nolasīta, to atklājot, 2001. gada 30. janvārī, Otavā, apvienotai senatoru un deputātu saimei, kā arī Kanadas ministru prezidenta Jean Cretien pavadvēstules tekstu. Ceram, ka tas Jums dos plašāku ieskatu Kanadas parlamentāriskajā kārtībā.

Red.

SPEECH FROM THE THRONE

To open the first session of the thirty-seventh
Parliament of Canada
January 30, 2001

Honourable Members of the Senate,
Members of the House of Commons,
Ladies and Gentlemen:

It is my great pleasure to greet you on the first day of the 37th Parliament since Confederation. The vital relationship that exists between the Canadian people and Parliament is what we celebrate today through history, custom and symbolism.

I also have the pleasure of welcoming new members to the House of Commons, and I want all parliamentarians to know how deeply I appreciate the ideals that motivate you to serve your country. I also appreciate the sacrifices brought on by your task and made in the name of the common good and of leadership. And in a healthy democracy, leadership can come from everyone, because it is a sense of really knowing what you want and what you can contribute.

A little more than a year ago, I became Canada's 26th Governor General. I set out as the main objective of my first year in office to visit every province and territory and to meet as many Canadians as possible, wherever they live and make their lives - to engage in a true dialogue with them. I have seen many places that Canadians have decided to call home, from big cities to small hamlets, from the Island of Montreal to Ellesmere Island.

But what we call home is more than a place name on a map. It is our belonging to a community of ideas and ideals; it is the knowledge that we can say something and be listened to, and the conviction that we can respect, rely upon and help each other.

Meeting Canadians across the country has given me the opportunity to hear about the different challenges we face. Looking at these issues, we of course remember that we have demonstrated, time and time again, that we have the self-confidence to act, and to act successfully. Change does not frighten us - we have always harnessed it to our advantage.

It is often said that our country's strength lies in diversity. Why is this so? Because diversity imposes serious responsibilities. Indeed, if we accept our place in a rich and successful society, we must also acknowledge and engage with the parts of our society that are less advantaged.

The Government has been given a third mandate by Canadians. In leading Canada into the new millennium, its overarching goal will continue to be to build a stronger, ever more inclusive Canada and secure a higher quality of life for all Canadians. In pursuing this aim, the Government will carry out the commitments set out in its election platform.

Canada is proud, optimistic and strong. The Government has achieved the critical objective of restoring the nation's finances. The economy continues its longest period of economic expansion since the 1960s. Inflation and interest rates are low and stable. More than two million new jobs have been created since 1993. Significant new investments are being made in children and youth, in innovation and skills, in health care, and in the environment.

As we enter this new century, Canada and Canadians face the challenges of competing in a faster-paced, technology-driven world economy. Of responding to economic uncertainty among our trading partners. Of continuing to strengthen the fabric of our society in an era of increasing globalization. And of advancing our Canadian interest and values in the international arena.

We must ensure that every region, every province and territory, every community, and every citizen has a strong voice and can contribute to building our nation. To bring the benefits of our prosperity to all communities, whether urban, rural, Northern or remote. To promote innovation, growth and development in all parts of our economy, including our agricultural and resource sectors and our manufacturing and service industries.

Canadians must rise to these challenges. Success in our more interdependent and complex world require the contribution of all Canadians. The Government of Canada, for its part, will focus on:

- * building a world-leading economy driven by innovation, ideas and talent;
- * creating a more inclusive society where children get the right start in life, where quality health services are available to all, and where Canadians enjoy strong and safe communities;
- * ensure a clean, healthy environment for Canadians and the preservation of our natural spaces; and
- * enhancing our Canadian voice in the world and our shared sense of citizenship.

In fulfilling its responsibilities, the Government of Canada will be guided by the values of Canadians. It will work with other levels of government, the private and voluntary sectors, and individual citizens.

It will continue to set bold goals and work toward them in a pragmatic, step-by-step way. It will continue to be a prudent steward of the nation's finances as it focusses on the priorities of Canadians. Its efforts will be affordable and sustainable. The Government reaffirms its commitment to balanced budgets.

To assist the Government in fulfilling its responsibilities, Canada must have a public service distinguished by excellence and equipped with the skills for a knowledge economy and society. The Government will seek bright, motivated young women and men to accept the challenge of serving their country in the federal public service. The Government is committed to the reforms needed for the Public Service of Canada to continue evolving and adapting. These reforms will ensure that the Public Service is innovative, dynamic and reflective of the diversity of the country - able to attract and develop the talent needed to serve Canadians in the 21st century.

The Government will help to create opportunity for Canadians and ensure that opportunity is shared by all. This is the Canadian Way for the 21st century.

Creating Opportunity

An innovative economy is essential to creating opportunity for Canadians.

An innovative economy is driven by research and development. It requires a highly skilled work force and investments in new technology. A business environment and tax policies that encourage smart risk taking and entrepreneurship and that reward success. An attractive environment for investment. And a strong global brand for Canadian excellence.

An innovative economy is one where the benefits of new ideas are shared by every sector and every region - from East to West to North, from office workers to farm families.

Canada has laid a solid foundation for success in the new economy. Our economic fundamentals are among the best in the world. Spiralling debt and deficits have been replaced by social and economic investments, tax cuts and debt repayments. On January 1st of this year, most elements of the Government's comprehensive and broad-based package of 100 billion in tax relief took effect.

We are better positioned than at any time in the last three decades to seize the opportunities of the global economy and to weather the short-term slowing of growth experienced by Canada's major trading partners.

Innovation

To secure our continued success in the 21st century, Canadians must be among the first to generate new knowledge and put it to use.

Our objective should be no less than to be recognized as one of the most innovative countries in the world. Achieving this will require a comprehensive approach and the support and participation of all governments, businesses, educational institutions, and individual Canadians.

We must strive for Canada to become one of the top five countries for research and development performance by 2010. This is a challenge for all Canadians, but in particular for the private sector as the largest research investor in Canada.

As its contribution, the Government will at least double current federal investment in research and development by 2010. In making new investments, the Government will:

- * continue to pursue excellence in Canadian research by strengthening the research capacity of Canadian universities and government laboratories and institutions;

- * accelerate Canada's ability to commercialize research discoveries, turning them into new products and services, and

- * pursue a global strategy for Canadian science and technology, supporting more collaborative international research at the frontiers of knowledge.

New federal investments will include strategically targeted research that is co-ordinated with partners. These investments will directly benefit Canadians in areas such as health, water quality, the environment, natural resources management, and oceans research. Among its investments, the Government will increase support for the development of new technologies to assist Canadians with disabilities.

Research in life sciences will benefit all of Canada, particularly our agricultural and rural economies. The Government will help Canada's agricultural sector move beyond crisis management - leading to more genuine diversification and value-added growth, new investments and employment, better land use, and high standards of environmental stewardship and food safety.

Skills and learning

Canada will only realize its full potential by investing aggressively in the skill and talents of its people.

To succeed in the knowledge economy, Canada will need people with advanced skills and entrepreneurial spirit. Canada's youth are optimistic, technologically savvy, globally connected and most highly educated generation in our history. The Government will continue to help young Canadians contribute to their country, gain employment, and apply their business and creative skills.

Building a skilled work force must be a national effort. The Government of Canada will work with provinces and territories and with non-governmental organizations to ensure that all Canadians, young and old, can achieve their learning goals. Canada must see at least one million

more adults pursue learning opportunities during the next five years.

The Government will also help adults who want to improve their skill, but who may face difficulty in finding time or resources to do this while providing for themselves and their families. It will create Registered Individual Learning Accounts to make it easier for Canadians to finance their learning. And it will improve the loans that are available to part-time students, so more workers can learn while they earn.

Some Canadians face particular challenges upgrading their skills and enhancing their education. The Government will take steps to make it easier for them to access skills and learning.

- * Youth at risk are among the most likely to drop out of school or to have difficulty in making the transition from school to work. The Government will work with its partners to ensure support for youth who particularly need help staying in school or getting their first job.

- * Today, many Canadian adults lack the higher literacy skill needed in the new economy. The Government of Canada will invite the provinces and territories along with the private sector and voluntary organizations to launch a national initiative with the goal of significantly increasing the proportion of adults with these higher-level skills.

- * Persons with disabilities face barriers to full participation in the economy and society. The Government of Canada will work with the provinces and territories and other partners toward a comprehensive labour-market strategy for persons with disabilities.

- * Increasing numbers of Aboriginal people are developing their business skills and competing in the new economy. The Government will work with Aboriginal people to help strengthen their entrepreneurial and business expertise.

Immigrants have enriched Canada with their ideas and talents. The Government will take steps to help Canada attract the skilled workers it needs. It will also work in co-operation with the provinces and territories to secure better recognition of the foreign credentials of new Canadians and their more rapid integration into society. The Government will re-introduce changes to immigration legislation to streamline and improve the immigration system.

Connecting Canadians

The Government has helped to make Canada one of the most connected countries in the world, yet the speed of change continues to accelerate. Canada must continue to develop and strengthen its information infrastructure.

The private sector today is expanding high-speed access to the Internet in many regions. The National Broadband Task Force will advise the Government on how Canadians together can achieve the critical goal of making broadband access widely available to citizens, businesses, public institutions and to all communities in Canada by 2004.

The Government will continue to support the Community Access Program and SchoolNet, ensuring that Canadians, their communities and their schools can have an on-ramp to the information highway. These programs are critical to Canada's effort to close the digital divide, particularly in rural, remote, Northern and Aboriginal communities. The Government will also enhance School/Net, focussing on creating more and better learning content on-line.

The Government will continue to work toward putting its services on-line by 2004, to better connect with citizens.

It will also modernize federal privacy law to safeguard the personal information of Canadians and provide better copyright protection for new ideas and knowledge.

Trade and Investment

The Government's investments in innovation, skills and connectivity, as well as its reduction of corporate taxes and improved treatment of capital gains, are making Canada one of the most attractive places to invest and to do business. In addition, the Government will:

- * ensure that Canadian laws and regulations remain among the most modern and progressive in the world, including those for intellectual property and competitiveness; and

- * re-introduce legislation to promote a strong and efficient financial services sector that will benefit the Canadian economy and all Canadians.

The Government will work closely with the United States, Canada's most important trading partner, to maintain secure and efficient access to each other's markets. It will continue the joint work toward creating the Free Trade Area of the Americas.

The Government will also launch a branding strategy to raise awareness of the advantages of investing in Canada. As part of this effort, the Government will continue its successful Team Canada trade missions and launch Investment Team Canada missions to the United States and Europe.

Sharing Opportunity

The Canadian Way recognizes that economic and social success must be pursued together. We cannot build a prosperous society in the absence of economic growth. We cannot lead in innovation and new ideas without healthy and secure citizens. We must not pursue our interests in the world without strengthening our distinct culture and values here at home.

Nowhere is the creation and sharing of opportunity more important than for Aboriginal people. Too many continue to live in poverty, without the tools they need to build a better future for themselves or their communities. As a country, we must be direct about the magnitude of the challenge and ambitious in our commitment to tackle the most pressing problems facing Aboriginal people. Reaching our objectives will take time, but we must not be deterred by the length of the journey or the obstacles that we may encounter along the way.

The Government is committed to strengthening its relationship with Aboriginal people. It will support First Nations communities in strengthening governance, including implementing more effective and transparent administrative practices. And it will work to ensure that basic needs are met for jobs, health, education, housing and infrastructure. This commitment will be reflected in all the Government's priorities.

Children and Families

Securing a good start in life for children is the only way to ensure that they are ready to learn, to seize opportunity as adults, and to contribute to the building of their country.

There was time in Canada when retirement often meant facing a new life of hardship. A generation ago, Canadians set a national goal to eliminate poverty among seniors, and we have made significant progress.

There was time in this country when falling sick meant risking one's life savings. Working together, Canadians built a national, publicly funded health care system

to ensure access to quality care for every citizen regardless of income.

There was a time when losing a job also meant immediate loss of income for workers and their families. And so Canadians created Employment Insurance.

Now Canadians must undertake another national project - to ensure that no Canadian child suffers the debilitating effects of poverty.

Canadians and their governments have already taken significant steps in this direction.

A strong economy and job creation have been essential to reducing poverty and ensuring that families have the resources to care for their children. But economic growth alone is not enough. Governments also have a key role to play in helping families left behind and in improving support to families and children.

All governments have put in place a range of measures to help families and children. The National Child Benefit is the cornerstone of our collective efforts to provide children with a better start. It is the single most important social program to be introduced in this country since medicare in the 1960s. The Government of Canada's contribution to the National Child Benefit will continue to rise over the next four years.

Most recently, the Government of Canada and provinces and territories launched the Early Childhood Development initiative to expand and improve access to services for all families and children. The Government of Canada is investing more than \$2 billion in this initiative over five years. As part of this agreement, governments will begin reporting to Canadians on the outcomes of their programs and services for children. These reports will give the Government of Canada and its partners the information they need to take whatever additional steps are necessary to provide Canadian children with a better start in life.

The Government of Canada will also take immediate action with its partners where the challenges are greatest.

- * Single parents and their children often face special challenges overcoming poverty. The governments of Canada, New Brunswick and British Columbia have been testing new approaches to help single parents become more self-sufficient. The Government of Canada is prepared to test innovations with other provinces and territories, with the longer-term aim of developing new measures that help these parents overcome poverty.

- * The Government will work with its partners on modernizing the laws for child support, custody, and access - to ensure that these work in the best interests of children in cases of family breakdown.

- * It will improve the support available to parents and caregivers in times of family crisis. No Canadian should have to choose between keeping their job and providing palliative care to a child. The Government will take steps to enable parents to provide care to a gravely ill child without fear of sudden income or job loss.

- * In securing a better future for Aboriginal children, the government will work with First Nations to improve and expand the early childhood development programs and services available in their communities. It will also expand significantly the Aboriginal Head Start program, to better prepare more Aboriginal children for school and help those with special needs.

- * The Government of Canada will also co-operate with Aboriginal communities and provinces and territories on the measures required to reduce the number of aboriginal newborns affected by fetal alcohol syndrome. No child should experience this syndrome, but Canada's

immediate aim must be to significantly reduce its incidence in the Aboriginal population by the end of this decade.

Good Health and Quality Care

A healthy Canadian society is built on the behalf and well-being of individual Canadians and the health of our communities.

Canadians place a high priority on good health and on their health care system. We know that our system of medicare, which ensures access to needed services regardless of income or place of residence, is vital to our quality of life. It is Canadian advantage and deeply valued by all citizens.

The Government of Canada will uphold the Canada Health Act. It will work with the provinces and territories to ensure that all governments continue to fulfil their commitment to the principles of medicare.

Governments in Canada have come together to strengthen and renew Canada's health system. Last September, First Ministers affirmed the commitment of their governments to the principles of the Canada Health Act and endorsed a health action plan that will enable them to move forward in building a modern, integrated and sustainable health system for Canadians.

Over the next three years, governments will take concrete action to reform and support innovation in primary care, to adopt modern health information technologies, and to purchase needed diagnostic and medical equipment. For its part, the Government of Canada is committing more than \$21 billion in new funding to the provinces and territories over five years through the Canada Health and Social Transfer.

The Government will also champion community-based health promotion and disease prevention measures.

* It will strengthen its efforts to encourage physical fitness and participation in sport, and take further steps to combat substance abuse, reduce tobacco consumption, prevent injuries and promote mental health.

* It will advance progress on disease prevention, focussing in particular on reducing the incidence of preventable diabetes and tuberculosis - especially among Aboriginal people, who suffer disproportionately from these diseases.

* The Government will also provide a further major increase in funding to Canadian Institutes of Health Research. The new funding will enable the Institutes to enhance their research into disease prevention and treatment, the determinants of health, and health system effectiveness.

Building on the health action plan's commitment to public reporting, the Government of Canada will work with the provinces and territories to create a citizens' council on health care quality. This council will ensure that the public's perspective is considered in developing meaningful indicators of health system performance.

As public reporting begins on how the health system is meeting the needs of Canadians, governments will use this information to continue to move forward with the renewal of medicare.

A Clean Environment

Canada is blessed by the beauty of its vast landscape and the wealth of its natural resources. But with the blessing comes the responsibility to ensure its preservation. A healthy environment is an essential part of a sustainable economy and our quality of life.

The Government's focus will be on the three priorities of clean air, clean water, and the conservation of Canada's natural spaces.

Last December, the Government of Canada signed an agreement with the United States to significantly reduce the emissions that cause smog. This agreement will lead to a 90 percent reduction in smog-causing vehicle emissions by 2010, bringing cleaner air to millions of citizens in both countries. The Government will move quickly to implement this agreement and other measures, working with the provinces and territories to achieve cleaner air.

It is Canada's responsibility, as steward of one of the world's largest supplies of fresh water, to protect this critical resource. Safeguarding our water is a shared task among governments, industry and individual Canadians. The Government of Canada will fulfil its direct responsibilities for water, including the safety of water supplies on reserves and federal lands.

* The Government will also lead in developing stronger national guidelines for water quality by enhancing scientific research and continuing its collaboration with partners. Drawing on expertise within the Government and from across Canada, it will significantly strengthen the role of the National Water Research Institute.

It will fund improvements to municipal water and waste water systems through the federal-provincial-municipal Infrastructure Canada program.

It will also invest in research and development and advanced information systems to enable better land use and protect surface and ground water supplies from the impact of industrial and agricultural operations.

Canadians are the guardians of a significant percentage of the world's wilderness and wildlife. The Government will invest in the creation of new national parks and implement a plan to restore existing parks to ecological health. It will work with its partners toward more integrated, sustainable management of Canada's oceans. And it will re-introduce legislation for marine conservation areas and to protect species at risk.

As part of its efforts to promote global sustainable development, the Government will ensure that Canada does its part to reduce greenhouse gas emissions. It will work with its provincial and territorial partners to implement the recently announced first national business plan on climate change.

To safeguard Canadians from toxic substances and environmental contaminants, the Government will also strengthen laws, research efforts and other measures for health protection. This will include the development of appropriate standards that reflect the special vulnerabilities of children.

Strong and Safe Communities

Strong and safe communities are an essential part of the fabric of our society. They are critical to providing Canadians with the security to build a better future for themselves and their families. They are also important to attracting talented people from around the world to come and make their home here.

Canadian communities of all sizes - whether urban or rural, Aboriginal or multicultural - face diverse challenges and have unique needs. The Government of Canada will strive to ensure that, wherever possible, its actions and programs are co-ordinated to help build local solutions to local challenges. It will work with partners across Canada to launch a dialogue on the opportunities and challenges facing urban centres. It will co-operate with provincial and municipal partners to help improve public transit infrastructure. And it will help to stimulate the creation of more affordable rental housing.

Ensuring that Canada's communities are safe is an important element of fostering and attracting people need-

ed for success in the new economy. Crime rates in Canada have fallen steadily for almost a decade.

The Government of Canada will continue to work with provinces and territories, communities, and all its partners to implement a balanced approach to addressing crime - focussing on prevention as much as punishment, strengthening penalties for serious crime, and considering the needs of victims.

The Government will focus on safeguarding Canadians from new and emerging forms of crime. It will take aggressive steps to combat organized crime, including the creation of stronger anti-gang laws and measures to protect members of the justice system from intimidation. It will provide enhanced law enforcement tools to deal with emerging threats to security, such as cybercrime and terrorism. It will act to safeguard children from crime, including criminals on the Internet. The Government will take steps to ensure that our laws protect children from those who would prey on their vulnerability.

The Government will re-introduce legislation to change how the justice system deals with young offenders. It will encourage alternatives to custody for non-violent offenders, emphasizing rehabilitation and re-integration into society, while toughening consequences for more violent youth.

Working with the provinces, territories and communities, the Government of Canada will strengthen the capacity of local communities to deal with conflict, prevent crime, and address drug abuse.

It is a tragic reality that too many Aboriginal people are finding themselves in conflict with the law. Canada must take measures to significantly reduce the percentage of Aboriginal people entering the criminal justice system, so that within a generation it is no higher than the Canadian average.

Vibrant Canadian Culture

Canada is defined by far more than its political boundaries or economic relationships. In these times of rapid change and globalization, it is more important than ever that we know who we are as Canadians and what brings us together.

The focus of our cultural policies for the future must be on excellence in the creative process, diverse Canadian content, and access to the arts and heritage for all Canadians.

Both the English and French networks of the Canadian Broadcasting Corporation have long been cornerstones of Canadian cultural policy. The CBC helps connect Canadians to each other, their history and their country. It reaches all parts of Canada, from big cities to small towns to Northern and Aboriginal communities. It provides a distinctive Canadian voice in both official languages and important opportunities for our creative people. The Government will increase its support to help the CBC fulfil its distinct role as a public broadcaster serving all Canadians.

The Government will assist the book-publishing and sound-recording sectors to make the transition to the new economy. It will continue to support the development of digital content for the Internet and other new media in French and English. And it will work to expand international markets for Canadian cultural products and services.

Communities across Canada are increasingly recognizing the importance of arts and heritage for their quality of life and ability to attract talent, investment and tourism. The Government of Canada will continue to work with the private and not-for-profit sectors and other governments

to strengthen Canada's cultural infrastructure. It will help communities to develop arts and heritage programs that are sustainable and relevant to their diverse circumstances and aspirations.

Creating and Sharing Opportunities Globally

The well-being of Canada and Canadians depends on global human security, prosperity and development.

The Government of Canada is committed to working with its international partners to promote international peace and security by enhancing the mechanisms for conflict prevention and resolution. It will work to strengthen global governance as well as existing and new multi-lateral institutions. These include the G-20 - a new forum of which Canada is the first Chair - which is striving to enhance the stability of the world economy and ensure that globalization benefits all its participants.

The Government will increase Canada's official development assistance and use these new investments to advance efforts to reduce international poverty and to strengthen democracy, justice and social stability worldwide.

Canadians have become leaders in harnessing the power of technology to build a more inclusive society. This experience serves as a powerful model for the world. Through its participation on the Digital Opportunities Task Force established by the G-8 nations and through its own investments in developing countries, Canada will contribute to closing the global digital divide.

The Government will continue Canada's proud record of peacekeeping. In Budget 2000, the Government provided funding increases for the Canadian Forces to help ensure that they are equipped and prepared to respond quickly to calls for help at home and abroad.

The Summit of the Americas this year presents an exceptional opportunity to promote a balanced and coherent vision for deepening co-operation among the nations of the Western hemisphere. The summit declaration and action plan will support Canada's interest in strengthening democracy and human rights, expanding commerce through the Free Trade Area of the Americas initiative, increasing people's access to the benefits of growth, and providing opportunities for all nations in the Americas to improve the quality of life of their citizens.

At the Summit of the Americas and as chair of the G-8 in 2002, Canada will work to expand opportunities for more countries to participate in the benefits of globalization, while pressing for peace and security in the world.

Celebrating Our Canadian Citizenship

Canada was born of a noble vision and an act of will.

Our Canadian citizenship has been built over time through the experiences we have shared...

...when we visit other parts of our country or when we travel abroad and see ourselves through the eyes of others.

... when every year thousands of new Canadians stand proudly with their families to take on the responsibilities of Canadian citizenship.

... when we come together to help each other in tough times. And when millions of Canadians volunteer their time and energy to make their communities a better place.

The Government will help Canadians to strengthen their bonds of mutual understanding and respect, to celebrate their achievements and history, and to exercise their shared citizenship.

* It will continue to expand exchange programs for young Canadians to reach its goal of 100,000 exchanges each year.

* Canada's linguistic duality is fundamental to our Canadian identity and is a key element of our vibrant society. The protection and promotion of our two official languages is a priority of the Government - from coast to coast. The Government reaffirms its commitment to support sustainable official language minority communities and a strong French culture and language. And it will mobilize its efforts to ensure that all Canadians can interact with the Government of Canada in either official language.

The institutions of Government will continue to be strengthened. Since 1993, the Government has taken a range of measures to enable members of Parliament to more effectively represent the views of their constituents. MPs have participated in pre-budget consultations, at the end of which recommendations were made to the Government. Moreover, private members' bills from the House and Senate have been taken into account more often and considered with greater attention than at any time in the past.

In this new session of Parliament, the Government will make further proposals to improve procedures in the House and Senate. Among other measures, voting procedures will be modernized in the House of Commons and, to assist parliamentarians in carrying out their duties, the Government intends to increase the resources of the Library of Parliament to better serve the research needs of standing committees of the House and the Senate.

Every Canadian is called upon to make contribution to building our country. To ensure that the promise of Canada becomes an even greater reality in the 21st century. And to ensure that our Canadian Way remains the best example of what is possible when women and men of every race and creed come together in community in search of a better future. □

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

Ottawa (Ontario)
K1A 0A2

Janvier 2001

Chères amies,
Chers amis,

Le 27 novembre, les Canadiens et Canadiennes ont de nouveau accordé leur confiance à notre gouvernement et nous ont chargés de diriger le pays en ce début de siècle. Au nom de notre équipe, j'ai accepté cet immense privilège et ce grand honneur, et je me suis engagé à continuer de travailler très fort pour mériter la confiance de tous mes concitoyens.

Le jour du scrutin, les Canadiens nous ont aussi demandé de donner corps aux valeurs et aux principes que nous avons mis de l'avant durant la campagne, et d'assurer un meilleur avenir à tous les Canadiens. Nous avons le devoir solennel, en tant que gouvernement, de faire honneur à ce mandat.

Le discours du Trône énonce clairement les mesures que nous comptons prendre pour projeter l'image d'un pays d'avant-garde et agrandir le cercle de l'inclusion sociale et économique, de manière à ce que tous les Canadiens puissent participer pleinement à l'édification de notre avenir collectif. Ces mesures

s'inscrivent dans un plan d'action audacieux et tourné vers l'avenir qui garantira aussi aux Canadiens un environnement sain et permettra au Canada de faire entendre sa voix sur la scène mondiale.

Vous trouverez ci-joint le texte du discours du Trône. J'espère que ces renseignements pourront vous être utiles.

LNAC

Šapemta ziņa, ka no jaunievēlētās LNAK 18. padomes locekļa amata atteikusies LNAK jaunievēlētās 18. padomes Apvienotā saraksta pārstāve **Sarmīte Bulte**. Viņas vietā stājies padomes 1. kandidāts **Roberts Klaiše** no Montrealas. Montrealai vēl paredzams arī viens deleģētais padomes loceklis - no Montrealas latviešu biedrības. Patlaban šī locekļa vārds vēl nav zināms. Parasti deleģētais pārstāvis arī tiek nozīmēts uz visiem LNAK padomes 4 pastāvēšanas gadiem.

*

LNAC 18. padomes 1. sesija notiks š. g. 31. martā un 1. aprīlī, Latviešu centrā, Toronto.

*

Iepriekšējās šī MLB Ziņotāja numura lappusēs lasāms Kanadas 37. parlamenta 1. sesijas Troņa runas teksts, kurā vairākuma valdība - liberāļu - izteikusi savu mērķus turpmākajam darbam. Tas mudina pārdomāt, vai LNAK 18. padomes 1. sesijas sākumā nederētu līdzīgs dokuments, kas nospraustu mērķus LNAK turpmākajiem pastāvēšanas gadiem. Tā kā LNAK nav politiska organizācija un tai nākamā valde tiek ievēlēta ik gadu uz vietas, šādu dokumentu tā nevar sastādīt laikus. To varētu sastādīt līdzšinējās padomes prezidijs (prezidijs valda visu padomes pastāvēšanas laiku (4 gadus) un līdz ar to šī loma tam ļoti pieder), pieaicinot LNAK darba pazinējus un atbildīgas personas no visas latviešu saimes Kanadas apjomā.

Šī dokumenta iztīrāšana, papildināšana un pieņemšana būtu viens no pirmajiem LNAK turpmākās darbības jautājumiem, ko jaunā padome apskatītu. Tas aizstātu apsveikumu daļu un ievadītu sesiju nopietnā darbā, kas dos vadlīnijas nākotnei. Redzamajiem viesiem vietu varētu ierādīt piemērotā laikā dažādo ziņojumu kārtā. Iespējams tas ir. Cits jautājums, vai prezidijs grib uzņemties mazliet darba un to pildīt.

Turklāt būtu vairāk kā nozīmīgi, ka tiktu panākta vienošanās dažādo padomes locekļu frakciju starpā, ka jaunajā prezidijā un LNAK valdē ieiētu padomes locekļi, kas pārstāv dažādus sabiedriskos nogrūpējumus padomes sastāvā. Šāda koalīcija prasītu lielāku atbildību un respektu pieņemtā turpmākās darbības dokumenta istenošanā. □

Red.

DZIMTENES VĒSTULES STĀSTA

Kaut gan Ziemsvētki jau sen aiz kalniem un sūtītie saipi šapemti, dāvanas sadalītas, mūs aplido no tālā un mīlā dzimtenes krasta prieka un pateicības vēstules, kas arī stāsta par sūro dzīvi, sarūgtinājumiem un netaisnību, kāda šodien tur valda. Līdzī izjustam gandarījumam, ka ar montrealiešu atsaucību bijām spējīgi iepriecināt savas tautas cietējus, sirdi iezogas žēlabas un skumja par tiem, kas nespēj savām ģimenēm un sev sagādāt mazliet biežāku maizes rīcienu. Par tiem, kam trūkst naudas, lai samaksātu skolniekiem siltās pusdienas 5 dienas nedēļā, un kam jādodas uz skolu tukšiem vēderiem. Par tiem, kas vēl līdz šim nav saņēmuši nevienu palīdzības sainīti.

Kāda veca mūmuļa - Janina no Daugavpils raksta: "Sirsnīgs paldies par atsūtīto sainīti, kuŗu saņēmu pag. novembrī. Gribu paziņot, ka bērni Lāsma un Vitolds te vairs nedzīvo, aizbrauca uz Rīgu. Tur vieglāk ar darbu un bērniem mācīties. Es Daugavpili palieku viena pati. Virs nomira pag. g. janvārī. Ļoti skumji un gaŗlaicīgi, materiāli ļoti grūti. Bija 2 pensijas, varējām izdzīvot. Es arī jau esmu 79 g. veca. Pensija Ls 59 mēnesī, dzīvoklis Ls 40, ar pārējiem Ls 19 jāiztiek visu mēnesi. Lūdzu palīdziet!"

Kādas ļoti iecienītas ģimenes (to uzzināju no raksta dzimtenes izdevumā) 80 gadnieks Arvids no Džūkstes, kas vēl strādā kā kapu kopējs un pārzinis kapsētā, raksta: "Mana brāļa meita bija atbraukusi no Jelgavas uz svēciņu vakaru Džūkstes kapsētā un, zinot, ka sarakstos ar Jums, kā tās pašas skolas audzēkni, lūdza pie Jums aptaujāties par to, kādas būtu iespējas dabūt kaut kādu darbu, varbūt kādā turīgākā pensionāru ģimenē vai arī kur citur. Tā pārvalda angļu valodu. Ir augstākā izglītība un patreiz apgūst vēl otru augstākās izglītības gradu. Viņa ir ar mieru strādāt arī par mājkalpotāju. Ir strādājusi lauku darbus. Pie mums ir jau grūti dabūt labāk atalgotu darbu. Viņa sacījusi savai mātei - 'Ja jau dzimtenei manis nevajaga, jābrauc uz ārzemēm!' Ja nu Jums kaut kas tāds būtu padomā, lūdzu atrakstiet man, kaut gan, cik zinu, arī Kanadā ir bezdarbs."

Daudzbērnu māte Ingūna no Jelgavas raksta: "Liels paldies Jums - DV Montrealas nodaļai par lielo drēbju un apavu sainī. Šī palīdzība mūsu daudzbērnu ģimenei ir ļoti nozīmīga. Bērnu skološana prasa lielus līdzekļus, bet tā kā es viena tos audzinu, ģimenei materiālā ziņā klājas grūti. Nozīmīgs atbalsts ģimenei ir arī no Jelgavas domes, kas piešķirusi bērniem skolā brīvas pusdienas un apmaksā rēķinu par mūsu dzīvokļa apkuri. Vislielākās rūpes ģimenei patreiz sagādā mazā 6 gadus vecā Beāte, kuŗai ir iedzimta abpusēja 4. pakāpes vājdzirdība. Lai meitene mācītos runāt, mums 1997. g. Dzirdes centrā izsniedza uz 5 gadiem Kanadā ražotus dzirdes aparātus, bet šo aparātu ielikšana, kopšana bateriju maiņas, speciālistu apmeklējumi jāveic pašu līdzekļiem. Pirms gada meitene krita un salauza viena aparāta ārējo apvalku. Tā remonts izmaksāja Ls 20, ko mums atmaksāja Jūsu nodaļa. Vecākā meita, 21 gadus vecā Kristīne apguvusi profesiju, strādā smalkmazīšu ceptuvē un pati sevi uztur. Tad 18. g. v. Agnese šogad absolvēja ģimnaziju un iestājās LU socioloģijas fakultātē, studijas apmaksājot ar valsts kredītu un vēl 3 stundas katru vakaru strādā pārtikas veikalā. 17. g. v. dēls Artūrs mācās tehniskajā licējā, bet 10 gadīgais Kristaps mācās 4. klasē un 7 g. v. meita Aneta - 1. klasē. Mazā Beāte apmeklē speciālo bērnu dārzu bērniem ar dzirdes traucējumiem, kas atrodas Rīgā. Pati patreiz strādāju tikai 4 stundas dienā, jo 6. jūnijā man bija smaga operācija un vēl jālieto medikamenti, jāapmeklē ārsts. Visvairāk mums patreiz ir nepieciešami apģērbi mazajiem bērniem, kā arī materiālā palīdzība Beātes ārstēšanai."

Belasovu ģimene no Rēzeknes: "Liels paldies par saņemto sūtījumu, kas mums bija patīkams pārsteigums. Atsaucoties Jūsu vēstulei par katra vajadzībām, norādām, ka mums visvairāk vajadzīgas ikdienas drēbes, t. i., svārki, bikses, utt., bet mēs būsīm pateicīgi par jeb katru mantu un jau iepriekš sakām Jums paldies. Kad mums ir gaiša sirds, tad gaišā galva iet to ceļū, kas dzīvē visiem ir labs. Tādi cilvēki ir par svētību visai tautai, un tādi mums šajos laikos visvairāk vajadzīgi. Cilvēkus ar gaišu sirdi var vienmēr pazīt pēc viņu darbiem. Cilvēku cieņa, tautas un valsts cieņa ir nākamās sabiedrības ideāli. Mēs Jums novēlam, lai gandarijums par Jūsu darbu sniedz veldzi dvēselei un cilvēku pateicības gaišums paliek sirdī arī ikdienas gaitās." Jāpiezīmē, ka var tikai apbrīnot mazās

baltās svēcītes gaišo liesmiņu tālajā tēvzemes novadā - Rēzeknē.

Marija Gaiļuma no Ilzeskalna, Ezerzemē, raksta: "Mīļie, labie cilvēki! Ir klusais gaidīšanas laiks pirms Ziemsvētkiem, kad rakstu Jums savu pateicības vēstuli. Mīļš paldies Jums visiem par dāvanām, kuŗas saņēmām jau novembrī, bet neilgi atpakaļ arī naudas pārvedumu. Drēbes meitenei ļoti noderēja, arī palika pāri puikām, gan vēl jāpaaugas, jo augumā man viņi tādi maziņi. Mazajiem bija liels prieks par mikstajām mantiņām (lellītēm), ja arī apģērbu mēs varam nopirkt "second hand" veikalos, rotaļlietas gan nevarām atļauties. Es atvainojos, ka vēstule atnāks ar nokavēšanos, bet manu ģimeni piemeklēja liela nelaime. Novembra beigās nodega manas dzimtās mājas un ugunsgrēkā gāja bojā mans brālis. Man bija un arī šobrīd ir ļoti smagi, kāpēc vēstule varbūt nav visai sakarīga. Brālis dzīvoja viens un bija bez darba, kā lielākais vairums Latvijas lauku vīriešu. Iztika ar to, ko pats izaudzēja un kaut ko nopelnīja. Es viņam dažreiz palīdzēju, un viņš man. Man ir ļoti sāpīgi un labi, ka man grūtajā brīdī palīdzēja labi cilvēki, jo visas rūpes par apbedīšanu bija jāuzņemas man. Tas bija psiholoģiski smagi, jo neko tādu agrāk nebiju darījusi. Mamma, bēdu sagrauzta, radās slimnīcā un nevarēja palīdzēt pat ar padomu. Piedodiet, ka Jums to rakstu. Vajadzēja kādam izkratīt sirdi. Par Jūsu sūtīto naudiņu gribu bērniem nopirkt labas grāmatas, kas viņiem noderētu skolā. Gan skolas, gan pagasta bibliotēkas ir diezgan nabadzīgas. Un vēl noteikti nopirkšu labus, siltus ziemas apavus, jo pagājušā gadā puika, skrienot pa āru, apsaldēja kāju pirkstus. Vēlreiz Jums visiem saku mīļu paldies par katru lietiņu un dolāru..."

Veco ļaužu pensionāta "Urga" sociālā darbiniece Māra Kalēja no Limbažu rajona Blankaskroga raksta: "Šodien saņēmu Jūsu sarūpēto, milzīgo paku ar segām, palāgiem un palagu komplektiem ar spilvendrānām, mikstus palagus pāršūšanai par puspalāgiem... Veļa mums, tiešām, ļoti, ļoti vajadzīga... Mēs cenšamies atdot nabadzīgām ģimenēm tās drēbes, kas mums par mazu. Tad ļoti skumji dzirdēt, ka pēc valkāšanas tās tiek aizmestas, jo nevarot nopirkt veļas pulvēri, bet tādi jau nav visi... Pa radio dzirdējām, ka ārzemju latvieši ļoti nosoda mūsu archibiskapu Jāni Vanagu. Mēs viņu aizstāvam, jo cik ilgi tā var turpināties? Tauta grimst nabadzībā... Teikšu Jums paldies par atsūtīto veļu mūsu pensionāta iemītniekiem."

Jānis no Aizkraukles: "Liels prieks, ka varēšu uz Ziemsvētkiem iepriecināt vecos leģionārus... Diezgan dārgi man tas iznāks, bet tas tiks atmaksāts ar prieku acīs... Ir jau arī, kas ir labi iekārtojušies. Dēli vai meitas strādā labos amatos, tad jau viss pietiek. Tādus azpciemot man gan nebūs pa ceļam. Kādreiz jau pateica, lai es ar tām lupatām viņus netraucējot. Mēs visi, vecie latvieši, ļoti sirsnīgi pateicamies Jums, Kanadas tautiešiem, par Vairas Viķes-Freibergas izaudzinašanu par istu latvieti un Latvijas prezidenti - istu "Dzelzs lēdiju"... Lai viņai vēl ilgi laba veselība!"

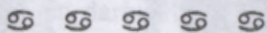
Aija Kalniņa Cesvainē: "... Gribu pievienoties bērnu izteiktajām domām un apstiprināt to, ka daudzkreiz, patiešām, cēlās viņu pašlepnums, ka varēja saposties, kā gribeja. Jūsu sniegtā palīdzība bija daudzpusīga. Arī šoreiz paldies par burvīgajām kleitiņām (tās varētu būt Ausmas Valteres šūtās), kostīmiem un apaviem..."

Sešu bērnu māmiņa Agnija Rēzeknē: "... Ar Jūsu atsūtītām drēbēm un apaviem mēs esam izauguši un arī tagad tās nēsājam. Mēs tās drēbes nepārdodam. Kas neder, dāvinām pilsētas Sarkanā Krusta nodaļai, kur pēc palīdzības griežas trūcīgi cilvēki. Dažreiz tur tās var samainīt pret tādām, kas der. Mūsu ģimenē ir 6 bērni. Vecākā meita Vineta (20 g.) studē Rīgas tehniskā universitātē, arī 18 g.

Gunta. 16 g. v. dēls Mārtiņš mācās 11. kl, 9. g. v. Iveta 3. kl. un Laura ar Jāni, abi 7 g. v., - 1. kl. Tētis Jāzeps pagaidām arī strādā, jo pirms gada sameklēja darbu. Es pati, invalide ar kustību traucējumiem, pārvietojos tik pa istabu. Slimība progresē. Priekš ārstēšanās nav līdzekļu. Bagāti kļuvuši neesam. Turamies. Dzīvojam, pateicoties Dievam un labiem cilvēkiem... Lai Dievs Jūs svētī!"

Līdz šim par 117 uz dzimteni nosūtītiem saiņiem esam saņēmuši ap 40 pateicības vēstuli, kas visas vēsta prieku par dāvanām, ir līdzīgas savā saturā un izsaka dziļi izjustu pateicību darba darītājiem. □

Skrastiņu Indulis

AIZSAULES CEĻOS

VILMA ULMANE

Viena no Montrealas latviešu saimes sabiedriskā darba atsaucīgākajām darbiniecēm - klusā, iecietīgā un talantīgā **Vilma Ulmane, dz. Baums**, 2001. gada 28. janvārī ritā pievienojās plašajai pasaulē izkaisīto latviešu veļu saimei savā 76. mūža gadā.

Neskatoties uz sūro un raibo dzīves ceļu, Vilma bija paraugs ikvienam, kādu šodien trūkst mūsu, tālajās zemēs izmētātajai, tautai. To rakasturoja viņas apbrīnojamā iecietība, asa un ļauna vārda nepazišana, bet spilgti izpaudās viņas gaišā, klusuma, klusuma, miera un sirds siltuma pielietā dvēselē. Kaut ziņas par Vilmas pašas jauno dienu gaitām ir gaužām īsas, to ir vairāk par viņas senču dzīves ceļiem. Vilmas vecvectēvs Juris Ābele bijis zemnieks Kokneses apgabalā, bet ap 1860. gadā, bailēs par vācu baronu vardarbībām, kopā ar citām latviešu ģimenēm aizceļojis uz Baltkrieviju, kur tiem piedāvāta zeme ar noteikumu pieņemt pareizticīgo mācību. Tur tad nu piedzimis vectēvs Jānis, kuŗa ģimenē bijuši 6 bērni, trešais no tiem - māte Olga, kas apprecējusies ar vietalieti Pēteri Baumu. Krievijas lielo pārmaiņu sekā, revolūcijās un izsūtīšanu laikā daudz latviešu ģimeņu smagi cietušas: slimības, bāds un nāve bijušas ikdienas parādības.

Vilma Ulmane dzimusi 1924. gada 25. maijā, Baltkrievijā. Kad viņai bijuši 8 gadi, tēvs iesaukts armijā un aizsūtīts uz Sibīriju. Pirmā vēstule no tēva pienākusi tikai pēc 14 mēnešiem un pēc gadiem 5 vai 6 viņš atgriezies, bet nevarējis atrast darbu. Ģimene pārcēlusies uz Janoviči pilsētu. Lielo "tīrīšanu" laikā 1932. gadā Vilma ar ģimeni un piederīgiem izdzīta no skolas ēkas viena gala, kur dzīvojuši, jo valdība vēlējusies atbrīvoties no buržujiem. Viss, ko paspējuši paņemt līdz - divi paslēpti spainīši medus un tas, ko varējuši paņemt pie rokas. Izdzītā ģimene - māte ar mazo Vilmu devusies mežā... Un te pārtrūkst Vilmas stāstījums znotam. Atmiņas par šo laika sprīdi Vilma bija ierakstījusi savas sirds dziļumos, bet tās atplaukst un turpinās ar ierašanos bēgļu nometnēs Vācijā, tur pavadītā kuŗa un pēckuŗa laikā un sastapšanos ar turpmāko mūža draugu Jāni Ulmani. Viņi dodas uz Kanadu, uz kurienu vēlāk izsauca arī savus vecākus Pēteri un Olgu. Sāk jaunu dzīvi, vijot sev līgzdu skaistajā Terasē Vodrei (Terrasse Vaudreuil) apvidū, Montrealas priekšpilsētā, Kvebekā.

Dziļi pārdzīvojumu pirms gadiem astoņiem izsauca Latvijas apciemojums, kuŗā pēkšņi mirst vīrs Jānis. Viņai jāatgriežas Kanadā ar mūža draugu līķi, ko vēlāk kremē. Viņa pelnus Vilma glabāja vēl līdz šai dienai savā mājā, kuŗas pagalmā bija iekopts un kuŗā netrūka skaistu puķu. Ar šo dārzu viņa kļuva pazīstama vietējā sabiedrībā un pat tālākā novada ļaudīs. Dārza vārti vienmēr bija visiem atvērti. Pati dārza kopēja izpelņijās vairākas godalgas pilsētiņas labāko skaistuma dārzu sacensībās.

Šķiet, ka mierinājumu savai aizlauztai dvēselei Vilma atrada ziedos, kas, kā dzirdēts, savu kopēju pievilot nesalīdzināmi retāk kā cilvēks cilvēku. Par to, ka Vilma bija dabas bērns, skaistuma un daiļuma cienītāja, ar Dieva dotām gleznošanas spējām, liecina viņas bagātais gleznu klāsts, par ko montrealieši pārliecinājās pirms, apmēram, gada rīkotajā darbu skatē Latviešu centrā. Viņa aktīvi piedalījās dažādās vietējās skatēs, tāpat arī Latviešu biedrības un citos sabiedriskos tirdziņos. Viņa bija arī teicama rokdarbiniece. Daudzās mājās atrodam viņas darinātos spilvenus. Gleznās parādījās Vilmas divejadā dvēsele - lauku kļusums, miers un puķes, kas tik spilgti izpaudās arī viņas saskarē ar cilvēkiem. Diemžēl, pa reizei Vilmai bija jānorij arī pa rūgtai asarai, bet to viņa darija citiem neredzot.

Vilmas čaklumu apliecina viņas labsirdīgā darbība Montrealas latviešu pensionāru apvienībā, kur pirms saslimšanas viņa pildīja saimnieces pienākumus, Daugavas vanagos, to darbīgo vanadžu pulciņā, un Montrealas latviešu biedrībā, tās izdevuma MLB Ziņotājs redakcijā ekspidicijas darbos.

Nelaiķi no Kolina Klarka bērņu nama 31. janvārī izvadīja māc. Rasma Caune. Pie Vilmas zārka goda sardzē stāvēja Montrealas nodaļas Daugavas vanadzies formas tērpos - Valija Grunde, Glorija Morisa, Spīdola Zariņa un Ausma Valtere. No aigājējās atvadījās meita Silvija, mazmeitas Jūlija (Julia) un Maija, znots Braians, māc. R. Caune no ev.-lut. Trīsvienības draudzes, Ērika Vitiņa un Indulis Skrastiņš no Daugavas vanagiem, Voldemārs Paegle no pensionāru apvienības, Jānis Verners no Latviešu Sabiedriskā centra un Mārtiņš Štauers no Montrealas latviešu biedrības un MLB Ziņotāja redakcijas.

Pārpelnošana notika Mont Rojal (Mount Royal) krematorijā, kur notika izvadīšanas svētbrīdis. Bērņu mielasts bija Latviešu centrā. Tajā piedalījās ap 75 liela kanadiešu un latviešu saime. Tur par Vilmas dzīves gaitām pastāstīja znots Braiens. Abi ar Silviju viņi pateicās Ainai un Voldemāram Paeglēm par padomu bērņu izkārtošanā un lielo atsaucību bērņu izkārtošanā, kā arī visiem Vilmas izvadītājiem un mūžīgā miera vēlētājiem.

Vilma Ulmane mums, dzīvājiem, paliks atmiņā kā neaizmirstams piemērs un priekšzīme, kā ar labestību un iecietību var sasniegt daudz vairāk kā ar asumu un griezīgām atbildēm. Vai spēsim sekot Vilmas atstātam paraugam. - To rādis rītdiena. □

Skrastiņu Indulis

Mūžībā aizgājusi mūsu izdevuma
čaklā darbiniece

VILMA ULMANE
dzimusi Baums

Dzimusi 1924. gada 25. maijā
Mirusi 2001. gada 28. janvārī
Izvadīta 2001. gada 31. janvārī

Pateicībā viņu piemin

Tavas čaklās rokas

Darba nekad nebijās...

Montrealas Latviešu Biedrība
MLB Ziņotāja redakcija un
redaktors

Aicinām ikvienu mūsu sabiedrības locekli uzrakstīt īsu dzīves stāstu un nodot to saviem piederīgiem, lai tiem tas būtu pieejams vajadzības gadījumā.
Redakcija

KATRĪNA MATEUS

2001. gada 16. janvārī Montrealā mira **Katrīna Mateus, dz. Šlesers.**

Katrīna Mateus, vai Kika (Kiks), kā plašā draugu saime lielāko tiesu viņu pazina, bija daudzu valodu pratēja (7 modernās un 7 senvalodas), kultūras un mākslas mīlētāja. Viņa saprata cilvēkus un spēja tos aizraut, viņos iedziļināties. Viņa spēja pārrunāt lietas par dažādiem tematiem - literatūru, filozofiju, audzināšanu. Jeb kurā sabiedrībā viņa atstāja iespaidu ar savu garīgo stāju un māku pateikt pareizo vārdu. Viņas dzīves pamatprincips bija atziņa, ka katrs cilvēks ir uzmanības un cieņas vērts.

Kika mūžs iesākās 1911. gada 17. augustā, Liepājā, Latvijā. Viņa bija trešais bērns Jāņa un Lavīzes Šleseru augošajā ģimenē. Drīz pēc viņas piedzimšanas ģimene pārcēlās uz Krievijas ziemeļiem, kur Archangelskā tēvs dienēja Krievijas flotē. Kiks uzskatīja šo dzīves posmu kā vienreizēju, izbaudīja gaŗās ziemas, braucot ar ragaviņām, sadzīvojot ar briežiem, slidojot un piedaloties dažādos ziemas festivalos.

Agros skolas gadus piedzīvo Kopenhāgenā, St. Petri meiteņu skolā, jo tēvs tika pārcelts uz šo skaisto Dānijas pilsētu. Tur Kiks iemācījās vācu un dāņu valodas. Kā jauna meitene viņa jau prata četras valodas.

Pārcēlusies uz Liepāju, Kika turpināja mācības R. Blaumaņa pamatskolā. Interesanti piezīmēt, ka Kiku un viņas trīs māsas uzskatīja par ārzemniecēm, akcenta un apģērba dēļ.

Iestājas Rīgas Skolotāju institūtā. To beidzot iegūst skolotājas tiesības pamat- un vidusskolās. Viņas pirmā darba vieta bija šī institūta paraugpamatskola. 1940. gadā viņa Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātē iegūst maģistra gradu. Jāpiemin, ka viņa, gatavojoties senislandiešu eksāmenam, vairākas dienas pavada Aglonas klosterī, lai iegūtu papildus zināšanas. Tad ar laivu aizairē pāri ezeram pie prof. Endzelina, lai noliktu eksāmenu.

Ar jauniegūtām tiesībām Kiks māca vācu valodu Rīgas 2. un 3. ģimnāzijā.

Atnāk II pasaules karš un Latvijā iebrūk krievu impērija. Pirms izceļošanas uz Vāciju un Čehoslovākiju, apprecās ar Valdi Mateus, Rīgas nodokļu departamenta ierēdni un lauku īpašnieku Saldū. Bēgļu gaitas eventuēli aizrauj Kiku uz Prāgu, kur viņa atkal ir kopā ar vecākiem un trijām māsām - Elizabeti, Irmu un Veltu, ar kuŗām dzīve vienmēr bija cieši savīta. Prāgā nomirst māte. Kiks pārceļas uz Dieburgas nometni, kur ieņem skolas pārzines amatu.

No Vācijas Kiks un Valdis 1949. gada 24. novembrī ierodas Ņujorkā, tieši viņas vārda un vīra dzimšanas dienā, kas ir arī ASV Pateicības diena. Tādēļ arī visus nākamos gadus ģimene tos svin ar īpašu pateicību. Nākamos 43 gadus viņa nodzīvos Ņujorkā un uzņems to kā savas istās mājas un dvēseles vietu.

Tikai dažus mēnešus vēlāk ģimenē piedzimst dēls un vienīgais bērns - Jānis.

Ņujorkā Kiks iesaistās latviešu sabiedrībā, aktīvi piedalās Ņujorkas ev.-lut. draudzē, īpaši tās palīdzības fondā. Darbojās korporācijā Daugaviete un arvien ir tās stūrakmens. Iesaistās palīdzības darbā latviešiem un vairākus gadus vada veco ļaužu nometni Katskiļos, Ņujorkas ev.-lut. draudzes īpašumā. Arī vietējā sabiedrībā Kiks ar sirdi un dvēseli iesaistījās palīdzības darbā. Viņa iegūst maģistra gradu Kolumbijas universitātes Sociālās palīdzības (Social Work) zinībās. Strādā Ņujorkas nabadzīgākajos un bīstamākajos rajonos. Savos iecirkņos ir labi pazīstama un respektēta. Tajā pašā laikā Niks apmeklē Ņujorkas baznīcas, mūzejus, koncertzāles.

Viņa bija Ņujorkiete. Tomēr ģimenes asins balss sauc un 1992. gadā Kiks pārceļas pie mīļām māsām un dēla augošās ģimenes Montrealā. Pēdējos gados piedzīvo divu māsu un vairāku labu draugu aiziešanu aizsaulē, vairākreizīgu dzīves vietas maiņu un veselības pasliktināšanos. Ar savu gaišo prātu un dzīves pieeju viņa līdz mūža beigām saskarās ar daudzu mūžiem, iedziļinoties ticības un filozofijas jautājumos.

Katrīnu Mateus no Mount Royal krematorijas kapličas 20. janvārī izvadīja māc. Rasma Caune un sevišķi kupls pavadiņā pulks. Rudenī viņas urnu novietos Brāļu kapos Katskiļu kalnos. Viņu pieminēja ģimene, dēlam Jānim sakot sirsniņu nekrologu, korporācija Daugaviete, draugi un bijušie skolnieki, kas, izkaisīti pa pasaules malām, vienmēr viņu atceras kā paraugskolotāju.

Kikas mīlākā himna (angļu valodā) beidzas ar vārdiem: "Servant well done!" Tā nu tas bija ar viņu visā gaŗajā mūžā. □

JM

+++++

Mūsu mīļo māmiņu, vecmāmiņu

KATRĪNA MATEUS
dz. Šlesers

Dz. 1911. g. 17. augustā, Liepājā
Mir. 2001. g. 16. janvārī, Montrealā

*Ko mums dzīvē labu devī
Nespēj kapa smiltis segt,
Tavai mīlestībai gaišai,
Dzīji mūsu sirdīs degt.*

Mīlestībā piemin

Jānis, Zinta, Kaiva, Mārtiņš

PATEICĪBA

*Sirsniņi pateicamies katram, kas bija klāt
Katrīnas Mateus izvadīšanā pēdējā gaitā, un arī
tiem, kas atsūtīja mierinošus vārdus.*

Jūsu ievēriba mūs mierināja un atbalstīja.

Jānis, Zinta, Kaiva, Mārtiņš

Ar lielāko pateicību pieminam mūsu darba čaklos atbalstītājus, kas aizgājuši aizsaules ceļos 2001. gada janvārī:

*Imantu Tāivaldi Jāni Frišmani
Helēnu Vīgups - Bērziņu
Katrīnu Mateus, dz. Šlesers
Vilmu Ulmani, dz. Baums
Jāni Mūrnieku.*

Viegļas smiltis!

Montrealas latviešu biedrība

HELENA VĪGUPS BĒRZIŅA

2001. gada 21. janvārī mirusi Montrealas latviešu katoļu draudzes locekle **Helena Vīgups Bērziņa**.

Viņa mums ir atstājusi savu īsbiografiju:

Esmu dzimusi 1911. g. 10. decembrī, Rēzeknē.

Tēvs - Jāzeps Vīgups dzimis Kaunatas pagasta Bulānu sādžā. Māte Jevgenija Vīgups, dz. Meirāns, dzima Rēznas pagastā. Jauni būdami abi nolēma laimi meklēt pilsētā.

Kad es dzimu, viņi bija iekārtojušies Rēzeknē, Latgales sirdī. Jau mazai būdama, vecāki mani iesaistīja darbā katoļu baznīcā. Kasiņu ziedīņus lielos svētkos. Tad, gadiņiem pieaugot, bija citi darbi. Kad paliku vecāka, iesaistījos dziedāt baznīcas kori. Tā arī šodien es to daru. Pie deru baznīcas dāmu komitejai. Neesmu to atstājusi, vienalga, kuŗā pasaules malā esmu dzīvojuši.

Pabeigusi pamatskolu, iestājos vidusskolā. Kad Latvijā nodibinājās gaidu pulciņš pie komercskolas, 1931. g. ar vecāku un direktora atļauju es tajā iestājos. Sekoja sapulces, sports, nometnes utt. Jau bērnībā man patika apkopt slimos un ievainotos. Vidusskolu nobeidzu 1934. g.. Vecāki vēlējās, lai es eju uz universitāti, bet es izvēlējos žēlsirdīgo māsu skolu Rīgā. Bet ne jau visiem laimējās iekļūt Sarkanā Krusta slimnīcas žēlsirdīgo māsu skolā. Konkurss bija liels. Būdama Latgales bērns, man laimes nebija. Mana skolas draudzene bija no Vidzemes, jo tēvs strādāja kā skolotājs mūsu vidusskolā. Viņa tika uzņemta. Atgriežoties no Rīgas biju ļoti sašutusi un sāku strādāt komercskolas kancelejā kā ierēdne (tai laikā bija intelligentie bezdarbnieki).

Domas nelika mieru. Gribēju kļūt par māsu. Tad laime uzsmaidīja - mani uzņēma Rīgas pirmā slimnīcā divgadīgo vecmāšu skolā 1934. gadā. Mājas apstākļi: māte raud, tēvs kluss, māsa Ieva smeļ. Viņa jau bija beigusi skolotāju institūtu un strādāja kā skolotāja. Man bija piedāvāts pastāvīgs darbs Rēzeknes bankā, bet es aizbraucu uz Rīgu - vecmāšu skolu.

Rēzeknes gaidas man uzdāvināja zilonīti, un teica, lai es to glabāju, jo tas man nesišot laimi. Šis zilonītis arī šodien ir pie manis - uz galda.

Rīgā būdama, nodibināju sakarus ar Rīgas gaidu pulciņu, bet darbs slimnīcā aizņēma visu manu laiku. Tā būt aktīvai nebija laika. Vecmāšu skolu beidzu 1936. g. ar labām sekmēm. Darbu piedāvāja Veselības departamenta Valmieras slimnīcā, bet manas tieksmes veda atpakaļ uz Latgali. Rēzeknes Sarkanā Krusta slimnīcā strādāju pagaidu darbu, izdodot māsām atvaļinājumus. Pēc mēneša Veselības departaments mani nozīmē darbā Kaunatas pagastā par vecmāti. Tā manas gaitas sākas uz laukiem. Darba daudz, nakti vai dienu. Sabiedrība Kaunatā bija ļoti laba. Skolas, pasts, veselības punkts, baznīca, pagasta valde, utt. Bet manas ilgas vienmēr bija strādāt labā un lielā slimnīcā pilsētā. 1939. g. Veselības departaments mani nozīmē uz Daugavpili. Tai laikā tur apvienojas pilsētas un apriņķa slimnīcas, izveidojot apvienoto slimnīcu. Sāku strādāt dzemdību nodaļā kā virsmāsa. 1939. g. te nodibināja 3 gadīgu žēlsirdīgo māsu skolu (pirmo Latgalē). Veselības departaments mani nozīmēja skolā par pārzini un audzinātāju. Dzīvoju internatā un slimnīcā strādāju kā virsmāsa. Darba bija daudz gan skolā, gan slimnīcā, bet biju jauna - enerģiska. Tā sākās interesants posms manā dzīvē. Tos laimīgos jaunības gadus izbeidza baigā vara, iebrāucot mūsu mīļā dzimtenē. 1940. gada 17. jūnijā pa Daugavpils šoseju drāzās svešas varas tanki. Dzīve palika neiespējama. Okupācijas varas, kā krievu, tā vācu, gaidām un aizsardžu vienībāms noliedza darboties. Es jutu, ka pie skolas dzīve nebūs. Biju jauna un par nākotni neko nezināju. Tiku brīdināta, un tā sakrāmēju savas mantīņas

un devos uz Rīgu, jo tur man jau bija vieta 2. pilsētas slimnīcas infekcijas nodaļā par virsmāsu (šarlaks un vēdera tifs). Rīgā būdama, mēģināju dabūt māsas tiesības un arī dabāju. 1941. g. 13. jūnijā sākās apcietināšanas. Tad sākās karš un 2. pilsētas slimnīca pārvērtās par kara lazareti. Tas notika 1941. g. jūlijā. Visas nodaļas slimnīcā tika slēgtas. Koka barakās iekārtoja dzemdību un infekciju nodaļas. Tai laikā es strādāju ķirurģiskā nodaļā pie kaŗavīriem. Kad vācu valdība gribēja visu personālu paturēt, es izvēlējos palikt pie latviešiem.

Sāku strādāt dzemdību nodaļā kā virsmāsa. Tad sākās karš. Cilvēki sāka pazust - arī ārsti, māsas, utt. Kad krievi atkal tuvojās, mēs - es, māsa un vecāki atstājām dzimteni. Iebraucot Vācijā, pirmā bija Švineminde, skaista kurorta vieta pie Baltijas jūras. Nometnē bija no visas pasaules atvesti strādnieki. Arī šeit strādāju kā māsa. Manu māsu ierīkoja strādāt bērnu silē, jo bija daudz bērniņu neprecētām mātēm. Un tad karš tuvojās beigām. Krievi tuvojās Vācijai. 1945. gada maija sākumā mēs 4 un daktera ģimenes 3, kopā 7 cilvēki braucām uz Ķīli. Vācijai kapitulējot, mēs visi vēl bijām uz kuģa. Kad mūs izlaida ārā, teica, lai ejam, kur gribam. Tad sāka organizēties DP nometnes. Tiekot vienā šādā nometnē, mēs ar dakteri ierīkojām ambulanci un slimnīcu ar 10 gultām. Pēc viena gada UNRRA (the United Nations Relief and Rehabilitation Agency) 1946. gadā paņēma Dr. un mani strādāt pie tās (Class II). Mums bija viss Šlesvīgas Holšteinas rajons. Mēs apmeklējām daudz slimnīcu un nometņu. Darījām visu, kas mūsu spēkos, lai palīdzētu bēgļiem. Kad UNRRA beidza darbu, to pārņēma IRO (International Refugee Organization). Mēs tur palikām strādāt. Tad sākās DP izceļošana, un es 1948. gada novembrī izceļoju uz Kanādu. Kanāda man solīja, ka es dabūšu dzīvokli priekš vecākiem, viņi pēc 6 mēnešiem būšot Kanādā. Iebraukusi vienu mēnesi biju transitnometnē. Pēc visām formalitātēm ar Kanadas māsu savienību, tiku nozīmēta darbā Queen Elizabeth Hospital (Montrealā - red.), tai laikā šai slimnīcai bija papildus nosaukums - Homeopatic Hospital.

Pēc 6 mēnešiem, vecākiem iebrāucot Kanādā, dabāju tiem istabiņu par \$ 50 mēnesī (mana alga bija \$ 80 mēnesī, no kuŗas atvilka \$ 20 par manu istabiņu). Nolēmu iet dzīvot ar vecākiem.

1950. gada pavasari noliku 3 gadīgo māsu kursu (mutiski, praktiski un rakstiski) pie McGill universitātes. Viņi atzina mūsu diplomu, bet valsts eksāmeni bija jāliek, lai dabūtu tiesības strādāt kā māsa. Dūša man bija liela. Ar gribu visu var panākt. 1950. gada 3. jūnijā ieguvu tiesības strādāt kā māsa, izejot visas nodaļas, kas pēc likuma tika prasīts. Pēc gada mani pārcēla uz dzemdību nodaļu, un tā es netiku no tās vaļā, strādājot kā virsmāsa. 1973. g. šīs nodaļas likvidēja visās mazās slimnīcās. Mūsu nodaļu pārveidoja par "Day Care Centre". Darbs no 8-16. "Vikendi" - brīvi. Arī tur mani atstāja kā virsmāsu. Atklājās plašs darba lauks. Mazas operācijas ar narkozi vai lokālanestēziju, utt. Slimnieki nāca ritā un vakarā tika sūtīti mājās. Tur arī iepazinos ar vēža slimniekiem un dināmiskām zālēm. Darba bija daudz. Visu laimīgi veicu un 1976. g. 10. dec. aizgāju (pēc likuma 65 gadi veciem bija jāiet) pensijā.

Sākumā jutos kā no laivas izsviesta, bet tad pieradu pie brīvas dzīves. Pilnīgi atpūsties nebija manā sarakstā. Iestājos Kanadas latviešu pensionāru vienībā. 8 gadi nostrādāju dāmu komitejā. Arī baznīcas kori dziedāju. Visa mana dzīve pagāja skriešus uz priekšu. Bet tad pienāca laiks, kad bija jāapdomā, ko dari. Gadi nāk, kājas piekūst un sirsniņa liek apdomāties. Tagad, tiešām, neko daudz nedaru. Pienāca isti pensijas laiks. Pietiekoši laika padomāt, kā visu varēja veikt...

Paldies!

24. janvāra sniegotā rita stundā Helenu Vigupi-Bērziņu izvadīja pēdējā gaitā no St. Augustina katoļu baznīcas, kas nolemta pārbūvei draudzes locekļu trūkuma dēļ (To pārbūvēs par dzīvokļu namu.). Sēru dievkalpojumā, kurā vadīja vietējais katoļu priesteris un Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes māc. R. Caune, bija ap 50 pavadītāju, kanadieši un latvieši, katoļticīgi un luterāņi. Bija skaisti dziedājumi un vairums saņēma dievmaizīti. Svinējām Helenas Vigups-Bērziņas aiziešanu viņasaulē, kā to teica garīdznieki. Tajā kā patiess dzīvības simbols šad tad ieraudājās viņas krustdēla Juŗa nesen dzimušais puisēns, pasvitrojot to, ka pasaule turpinās arī pēc mūsu aiziešanas. Abu kristīgo denomināciju sadarbība mūsu mazajā latviešu sabiedrībā tika skaisti apliecināta un to it īpaši bija pelnījusi aizgājēja, kas visu savu mūžu bija veltījusi, kalpojot cilvēkiem.

Vieglas smiltis!

+++++

FILMU IZRĀDES PENSIONĀROS

Lai gan oficiāli mūsu pensionāru apvienībā ziemas mēnešos ik mēnesi notiek tikai viens saiets, neoficiāli par nozīmīgām izvērtušās video filmu izrādes, kāda notika 25. janvārī, Latviešu centrā. Ja sākumā tās apmeklēja tikai pāris duču interesentu, šoreiz skatītāju skaits bija dubultojies. Droši vien tādēļ, ka izrādīja kritiķu atsaucīgi novērtēto filmu **Baigā vasara**, kas uzņemta Latvijā.

Sīžetā blakus vēsturisko notikumu aprisēm ievīts arī kāds milestības stāsts. Veiksmīgi parādīti Prez. K. Ulmaņa un Ārlietu ministra V. Muntera tēli un 1940. gada jūnija notikumi Latvijā. Nav šaubu, ka saturs saista uzmanību. Sirdi iesilda arī skaistie Latvijas dabas skati, ar kuriem esam atpazinušies savos Latvijas apciemojumos. Aktieŗu sniegums un režijas veikums teicams.

Vēl bija otra filma par Lietuvu, Latviju un Igauniju, kas uzskatāma par labu tūrisma veicināšanai veltītu darbu. Tā iepazīstina ar visu 3 Baltijas valstu ipatnībām un parāda visu šo zemju skaistumu. Komentāri ir skaidri, lietišķi, angļu mēlē.

Starp abu filmu izrādēm bija pankūku pusdienas, kurās bija sagatavojis Laimonis Bisenieks un kuŗas varēja baudīt pret \$ 5 atlīdzību. Tās labi iederējās gandrīz 4 stundu garajā pēcpusdienā, kuŗā valdīja parastā sirsnība, kādu iezīmē mūsu pensionāru saietā.

Varbūt būtu vēlami, ka šādas plašāku filmu izrādes kādreiz notiktu nedēļu nogalēs, lai tajās varētu ierasties tie, kas vēl strādā, kā arī ģimenes ar bērniem. Gribētos ticēt, ka šai izrādei tad apmeklētāju skaits būtu bijis vēl ievērojami lielāks.

Jāteic sirsnīgs paldies V. Paeglem, kas ar patiesu degsmi rūpējas par šīm izrādēm un arvien meklē interesantas filmas un reportāžas, lai iepazīstinātu mūsu sabiedrību ar šo kultūras dzīves aspektu.

Gaidīsim nākošās filmu izrādes. □

M. Štaurers

#####

PENSIONĀRI JAUNGADA SAJETĀ

Montrealas pensionāru apvienības pirmais saiets Jaungadā notika 18. janvāra pēcpusdienā Latviešu centrā un bija pulcinājies ap 70 dalībnieku. Tas iezīmējās ar izteiktu jautrību, lasījumiem un tautas dziesmu skandināšanu. Valdes priekšsēdis V. Paegle pēc Jaungada panākumu un labas veselības vēlējumiem savas saimes locekļiem, to vidū apsveica Edviņu Skapstu ar dzīves biedri, izsakot cerību, ka tie atradīšot ceļu uz šo "klubu". Viņš nolasīja arī pāris dzejoļus.

Māc. R. Caune pēc svētbrīža paziņoja, ka aizsaules ceļos devusies montrealiešiem labi pazīstamā Katrina Mateus. Arī novēlēja peusionāru saimei gaišu un sekmīgu Jaungadu.

Kārtējā izdarībā biedrīne Ilga Strautiņa apsveica sešus janvāri dzimušos jubilārus: Helenu Homyk, Lidiju Zalinkēviču, Ernu Ozolu, Klitiju Vitiņu, Albertu Bērziņu un Miervaldi Peizi. Sekoja "Daudz baltu dieniņu" un viņa glāzes pacelšana un saskandināšana. Ka atklātais talants nav vairs noslēpjams, pierādīja lūgums Augustam Pušpuram ar klavieru spēli pavadīt tautas dziesmu dziedātājus, jo Jaungads tak bija jāiesāk ar kaut ko latvisku.

Ar agrina Gunāra Jankovska humoreskas lasījumu pensionārus izsmidināja Alberts Caune. Runa te bija par pēckara iebrucējiem Anglijā, kad valodas zināšanas vēl bija maz apgūtas, bet ļaudīm uzņēmības netrūka. Tīri aktieriskais sniegums iepriecināja.

Savas dotības un samtainās balss skaistumu neslēpa arī Ženija Reveliņa, nodziedādama jautra rakstura dziesmu.

Lielā programmas dažādība padarīja šo saietu interesantu un savā veidā pievilcīgu.

Lai mājās nebūtu jāatgriežas tukšiem vēderiem, pensionāru saimnieces galdā cēla cūkas cepeti, kūpošus kartupeļus un skābus kāpostus. Izslāpušie slāpju remdēšanai par \$ 2 varēja iegādāties arī pudeli Kanadas miestīņu. Mēs nesam tik laimīgi, kā mūsu cilts brāļi bagātajā Amerikā, kur ir pieejams arī Rīgas zelta alus, Vidzemes tumšais vai Latgales miestīņš. Varbūt, ka nākotnē atradīsies kāds, kas mēģinās pierādīt ka Latvijas miestīņš ir pārāks, un pavērs tam durvis uz šejieni (Tas varētu radīt jaunu pienākumu saietu rīkotājiem, gadījumā, ja tiktu pieņemts "nulles variants" alkoholam asinīs - proti, ka tiem, katrs tā lietotājs būs jānogādā mājās vai jāparūpējas par šādu transportu! Skatiet ievadrakstu! - red.). □

Skrastiņu Indulis

#####

KVEBEKAS POLĪTISKĀ ARĒNĀ

Kā jau to paredzēja politiskie analisti, vienīgākais nopietnais kandidāts Kvebekas premjēra amatam šobrīd ir Bernards Landrijs (Bernard Landry). Viņam pretkandidēt vēlas tikai kāds maz pazīstams kandidāts, kam vēl ir jāsavāc zināms skaits parakstu, lai tas tā varētu notikt. Ja tas viņam neizdosies, Landriju varēs kronēt bez īpašām vēlēšanām. Starplaikā Landrijs uzvedās tā, it kā viņš jau būtu jaunais premjērs. Turklāt tāds, kas neganti nostājas pret Kanadu, un uzsver, ka viņa galvenais politiskais mērķis ir neatkarīga Kvebekas valsts. Tomēr viņam politiski neiet tik gludi, jo, apzināti vai neapzināti, viņš savos izteicienos nav sevišķi apdomīgs vai piesardzīgs. Tie itin bieži rada krasas reakcijas un mazina ticamību viņa izdarībām. Tā tas bija ar Kanadas karoga salīdzināšanu ar sarkanu lupatu. Sevišķu labestību nesaņēma arī viņa paziņojums, ka Kvebeka ar 18 miljonu dolāru atvēlējumu atbalstīs Cirkus klaunu sagatavošanas skolu, kad pārējā izglītības sistēma arvien vēl cinās ar saimnieciskām grūtībām, kādas radušās provincei atraujot tai līdzekļus un uzliekot drakoniskus ierobežojumus. Tāpat populāra nav Lielmontrealas radišana. It sevišķi tagad, kad Lieltoronto dažu gadu laikā nonākusi turpat vai bankrota stāvoklī un labāk neiet arī Lielotavai, kuŗās sagaidāmi milzīgi nodokļu paugstinājumi. Neskatoties uz visu to, Lielmontrealas radišana un tagadējā Montrealas pilsētas galvas Borka (Bourque) kronēšana, šķiet, ir pekistiešu negrozams lēmums, kas ir domāts vēl ciešākai angliiski runājošo pilsētas iedzi-

votāju ierobežošanai un franciskā elementa nostiprināšanai. Tolerances trūkums rada jaunus asumus un tā cīņa Kvebekas politiskā arēnā turpinās bez atslābuma, kāds bija vērojams pirms gada. Vai tas seperatistiem palīdzēs, vai ne, to šobrīd grūti paredzēt.

Patreizējo priekšpilsētu iedzīvotājus biedina tas, ka tiem būs jāmaksā lielāki nodokļi un ka pilsētas pakalpojumi samazināsies. Kā redzam šobrīd kaut vai tikai sniega novākšanā, kas priekšpilsētās tiek paveikta dažās dienās, bet Montrealā prasa vairāk kā nedēļu. Latvieši un igauņi to zina ļoti labi no Marcil ielas, kurā atrodas igauņu baznīca un kurā nav vietas kur novietot mašīnu, jo sniega aizvākšana no tās arvien paņem neiedomājami daudz laika. □

#####

MLB 53 GADU PASTĀVĒŠANAS SVĒTKOS

Tie notika 27. janvārī, Latviešu centrā, piedaloties 27 dalībniekiem. Atklāšanas aktā pulcējušos uzrunāja MLB priekšnieks M. Štauers. MLB savos 53 pastāvēšanas gados arvien sekojusi Rīgas Latviešu biedrības modelim. Tā bijusi "māmuļa" daudziem vietējiem un plašākiem pasākumiem. Tā kalpojusi kā bāze Jaunatnes dziesmu svētku idejai, no kuŗas vēlāk izaugušas mūzikas nometnes Kvebekā un tagad Latvijā. Tai arvien bijusi plaša darbinieku saime. Šobrīd tās lielākais cipars atrodams MLB Ziņotāja līdzstrādniekos (75, no kuŗiem Montrealā esot 10, bet Latvijā pat 30, pārējie 35 - Kanadā, ASV un citās zemēs). Pieskārs arī demografiskajam stāvoklim. Ja savā laikā, 50-to gadu sākumā, latviešu skaits bijis ap 2000, tad tagad tas sarucis zem 500 (ar jaukto laulību locekļiem - 750), pateicoties tam, ka daudzi devušies uz citām Kanadas pilsētām un ka viņšaulē aizgājuši vairāk kā 500, beidzamos 22 gados, kuŗos saraksts itin pilnīgs, - 382 vai caurmērā 17 gadā. Lielākais mirušo skaits bijis 1993. gadā - 26. Pēdējos gados mazu pieaugumu dod jaunielejotāji no Latvijas. Citiem vārdiem, atkārtotais stāvoklis kāds bija 40-to gadu beigās, kad agrākiem ielejotājiem pievienojas bēgļu saime. Tikai ne tuvu toreizējiem apstākļiem, kad proporcija bija pilnīgi pretēja - tikai maza saujiņa agrāk ielejojušo, bet milzums jaunatbraucēju. MLB priekšnieks zī pieminēja nepieciešamību uzrakstīt Montrealas latviešu sabiedrības vēsturi. Vairums latviešu centri to ir izdarījuši. Montreala - vēl ne. Ar katru gadu atliktais darbs kļūst grūtāks, jo aizmirstībā aiziet daudz atmiņu un materiālu. Kas varētu šo darbu uzņemt un paveikt? Varbūt kāds no jaunās paaudzes, kam rūp mūsu sabiedrības nākotne? Šādai rūpei tai būtu jābūt, jo, nenovēršami, tās rokās pamazām nonāk gadu desmitiem krātās vērtības un pieredze.

Pēc uzrunas visi vienojās Latvijas valsts himnā. Sekoja svētku kliņģeris, ko bija cepusi Nora Saletes un glāze vīna. Sekoja vēlējums "Daudz baltu dienīņu" dziesmas skaņās.

Apsveicēju vidū bija Ev.-lūt. Trīsvienības draudzes priekšnieks Andris Spura, DV Montrealas nodaļas pārstāvis Imants Steprāns, Katoļu draudzes un korporāciju kopas vārdā - Kazimirs Deksnis, no Latviešu sabiedriskā centra - Augusts Pušpurs, kas atsvaidzināja atmiņu ar atziņu, ka biedrība stāvējusi kūmās arī centram, jo jau pirms 50 gadiem tajā izveidojusies Nama komiteja, no kuŗas izaugusi visa pašu īpašuma iegādes attīstība. Un pensionāru apvienības valdes priekšsēdis Voldemārs Paegle, kam arī māmuļas ideja bija iepatikusies. Un ne tikai tas. Šis čaklais mūsu sabiedrības darbinieks atzinās, ka esot patīkami vienreiz sēdēt apmeklētāju saimē un klausīties. Arī tas dodot savu enerģijas lādiņu. It kā viņam tā trūktu. Līdzīgos ieskatos bija arī citi.

Svētku vakariņas bija gatavojuši - Anita Poriete-Bedard, Roberts Klaiše un Ausma Hūns, kas arī aptecēja visus viesus, pasniedzot trīs ēdienu klāstu, piepalīdzot Dāvidam Porietim-Bedard. Tās teicami papildināja fizisko spēku enerģijas krājumus.

Pēc vakariņām referātu sniedza jaunais montrealietis - Viktors Karpenko, mākslinieks un Latvijas restaurācijas biedrības padomes loceklis. Viņš pastāstīja par Melngalvu nama atjaunošanu, kuŗā viņš aktīvi piedalījies. Savu stāstījumu viņš ilustrēja ar daudziem eksponātiem un video filmas raidījumu. Daudziem bija pārsteigums, ka visa atjaunošanas darba pamatā esot ģipss, kas tad tiek atiecīgi krāsots, pat ja jāatdarina koks. Viņa vispusīgais sniegums izraisīja jautājumus, kas visi tika atbildēti.

Viktors Karpenko Montrealā ieradies ar visu ģimeni - kundzi un 2 bērniem, kas šobrīd jau apmeklē Montrealas latviešu skolu, kā "landed immigrant", jo ar savām zināšanām kvalificējies šim statusam Kanadas ielejošanas likuma rāmjos. Šķiet, ka tas ir samērā rets gadījums, jo pat iegūt viesošanās vīzu Latvijas latviešiem dažkārt ir itin sarežģīts jautājums. Ģimene nāk no Daugavpils.

Svētku sarīkojumā valdīja ģimeniska gaisotne, kas aplicināja, ka mūsu "māmuļai" Montrealā ir sava nozīmīga loma sabiedrībā. Tā ir arī sasaistījusies ar tagadējo Rīgas latviešu biedrību, gatavojot 3. pasaules latviešu biedrību konferenci, laikā no 10.-12. augustam, Rīgā.

Šķiet, ka MLB dibinātāji nevarētu žēloties par to, kur MLB šobrīd nonākusi. Aizvadītajā laika periodā tai ir bijuši arī savi liesie gadi, bet tā arvien atradusi jaunus enerģijas veidus, kā darbību atjaunot un turpināt. Tā arī šobrīd MLB darbojas visas latviešu paaudzes, kā to pierādīja Dāvida Porieša-Bedard aktīvā līdzdalība sarīkojuma veidošanā un vēlme strādāt biedrībā arī turpmākos gados. Un par to droši vien gandarīts būs Mārtiņš Ikvilds, vecākais no biedrības dibinātāju saimes, kas gan veselības apsvērumu dēļ nebija varējis ierasties.

Paldies visiem, kas piedalījās šajā MLB svētku sarīkojumā. □

M. Štauers

#####

* Turpina iznākt Montrealas Latviešu katoļu draudzes apkārtraksts. Esam tikko saņēmuši 2001. gada februāra laidieni. Tajā draudze izziņojusi savus nākamos 3 dievkalpojumus, kuŗus atrodāt Sabiedriskās dzīves laikrādi. Tā priecājas par to, ka pāvests Jānis Pāvils II kardināla godā iecēlis Rīgas archibīskapu Jāni Pujātu. Pateicās par sekmīgo Ziemsvētku eglītes sarīkojumu un piemin savas draudzes locekles Helenas Bērziņas aiziešanu mūžībā. □

LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS
PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS
PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:

ASV/KANADAS	ASV/KANADAS
\$100 - 500	\$8.00/ 10.00
\$501 - 10,000	\$16.00/ 20.00
\$10, 001+	\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - Jūdzu zvaniet (416) 922-2551, jeb rakstiet
Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmdienās

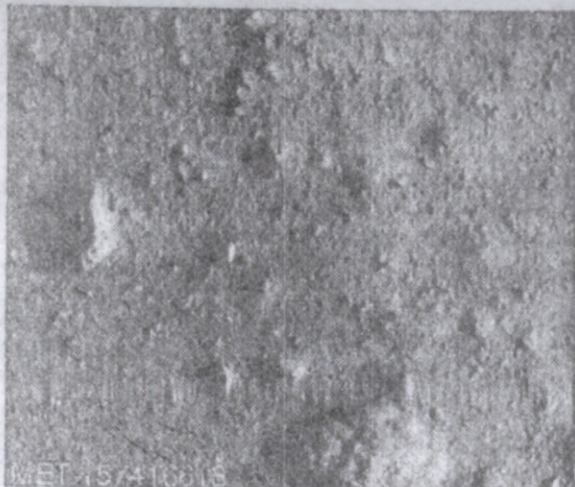
DAŽĀDAS ZIŅAS

* Nepatīkamu nelaimi slidojot piedzīvojis ērgelnieks, pianists, diriģents un Latviešu centra valdes priekšsēdis **Andrejs Vītols** - kritienā uz ledus viņam salauzta labās rokas plauksta un delna. Savainojums prasījis nopietnu operāciju. Ceram, ka atveseļošanās nebūs ilga un būs sekmīga. □

* Mūsu sekmīgais režisors **Gunārs Vērenieks** (kanadiešu sabiedrībā pazīstams kā Robert Verniks) iestudējis savu 16. lugu "Lakeshore Players" teātri. Tā ir Lucille Fletcher'as mistērija "Night Watch", kas tur izrādīta no 4.-10. februārim. Tā ieguvusi labas atsauksmes. Diemžēl, viens otrs mūsu teātra draugs par izrādēm uzzināja par vēlu, lai kādu no tām apmeklētu. Šo pavasari G. Vērenieks atkal dosies uz Dailes teātri Rīgā, lai arī tur iestudētu jaunu lugu. Arī Dailē viņš ir iecienīts viesrežisors, un tur viņa iestudētās lugas parasti ir izpārdotas un bieži tiek izrādītas vairākās sezonās. Priecājamies par viņa panākumiem un vēlām labas sekmes nākotnē. Mēs, patiesi, varam ar viņu lepoties. □

* 10. februārī Montreala piedzīvoja lielāku salstoša lietus vētru, kas noklāja visu ar 0.7-1.0 cm biezu ledus kārtu. Gaisa straumēm mainoties, to pavadīja 80-90 km liels vējš ar reģistrētiem atsevišķiem grūdieniem pat līdz 120 km. Rezultātā radās elektrība vadu pārrāvumi, kuŗu rezultātā labu laiku elektrība nebija pieejama 300,000 piegādes vietām. Laimīgā kārtā tajā brīdī cēlās gaisa temperatūra, kas sasniedza 8 Celsija grādus. Tas daudz palīdzēja plašāku postījumu novēršanai. Tomēr ceļi, ielas un ietnes pārvērtās par slidotavām. Notika daudz satiksmes negadījumu, kuŗos mira vismaz 6 cilvēki un daudzi citi tika savainoti. It sevišķi cieta gājēji, kas kritot salauza kāju un roku locēkļus. Lai pārvietoties pa ietni, bieži vien tas bija jādara rāpus, ja nebija pieturas vietas. Kā jau visas vētras, arī šī ir jau pārlaista un dzīve pilsētā atgriezusies normālās slīdēs. Montrealieši ar tām ir apraduši. Ceram, ka šoziem tāda vairs neatkārtosies, lai gan garantijas nav. □

* Arvien biežāk un biežāk uzzinām jaunus zinātnes panākumus, kas apžilbina ar saviem rezultātiem. Tā 12. februāra pēcpusdienā, plkst. 15:02 (!) NASA 499 kg smagais pasaules telpas apceļotājs "NEAR-Shoemaker" ar NASA komandas signālu avarēja uz 315 miljoni km attālo un 34 km garo astronoidu, kuŗa forma atgādina kurpi. Instrumentu nesējs uz turieni bija ceļojis, lai fotografētu, riņķojot ap astronoidu. Nolaišanās nebija iepriekš plānota. Pēc telpas pētnieku atzinuma, šis telpas "puteklis" ir viens no universa sākuma objektiem, kuŗa vecumu lēš uz 4 biljoni (Latvija - triljoni) gadu. Notika brīnums - nolaišanās bija sekmīga. No 3-5 km attāluma instrumenti varēja uz zemi atsūtīt apbrīnojamus foto attēlus! Vienu no tiem skatiet zemāk. □

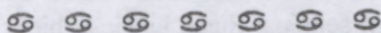

NASA

* Genu pētniecība atklājusi, ka 99,9% genas visos cilvēkos ir līdzīgas. Ja agrāk domāja, ka cilvēkam ir 120,000 genu, jaunais aprēķins to skaitu samazinājis uz ceturto daļu - 30,000. No mērķaķu genām cilvēku genām līdzīgas ir 99%, no peļu - 70%, bet no augļu mušiņu - 60% un tārpu - 20%. Pieminētajām mušiņām ir 13,600, bet tārpiem - 20,000 genas. Gena ir īpata iedzimtības pazīmju nesēja - DNA koda daļa, kas pārziņ/kontrolē dažādās organisma ķermeņa funkcijas.

Kā zinām, vīrieti no sievietes atšķir y chromosoma. Sieviete ir divas x, bet vīrietim - tikai viena. Līdz ar to x chromosomu ir 3 vairāk. Turklāt x chromosoma ir trīs lielāka par y un tai ir 2,000 genas, kamēr y - tikai 40. Tā tad liela atšķirība. Kur nu te vairs var runāt par vienlīdzību, vismaz bioloģiskajā cilvēka uzbūvē? Turklāt, ja ieņemtais bērns no tēva dabūjis x chromosomu, dzimst meitene, ja y - zēns.

Sakarā ar jaunajiem bioloģiskajiem atklājumiem, paredz, ka radīsies jaunas iespējas dažādu slimību ārstēšanai. □

IZ ARCHĪVIEM

Visi ceļi ved uz Toronto
Ed. Keiša dižbilde

Diriģents un komponists **Arvids Purvs**,
no kuŗa grūti izklūt.

Šaržs pēc atmiņas

ATNĀC!

Nāc pie manis saullēktā,
Nāc pie manis saulrietā,
Nāc pie manis ziedonī,
Atnāc arī lapkritī,
Nāc, kad laukos vēji dzied,
Ari tad, ja sniegi snieg.

Tu jau zini - gaidīšu,
Gaidīšu es ilgi.
Gaidīšu un cerēšu,
Margrietīgas zilēšu.
Visu mūžu milēšu!
Tomēr atnāc!

Maiga Apse

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224; fakss 514-489-0400
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašinā, tālrunis 634-4082

18. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
18. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
22. februārī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmu izrāde.** Paredzēts izrādīt 3 filmas. Slikta laika gadījumā lūdzam zvanīt V. Paeglem, tel 453-2699, vai Centram.
24. februārī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas **gada sapulce.** Sapulce būs tiesīga plkst. 14:30 pie jeb kuŗa ieradušos biedru skaita.
25. februārī, plkst. 11:00, Draudzes namā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **īss svētbrīdis,** pēc tam sekos **draudzes pilnsapulce.**

4. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **darbinieku amatā ievēšanas dievkalpojums ar dievgaldu.**
7. martā, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
8. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, pensionāru apv. un DV Montrealas nod. **plkv. O. Kalpaka atcere**
18. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
18. martā, plkst. 13:30, igauņu Sv. Jāņa baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
22. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Mont. latv. pens. apv. **kārtējais saiets un pilnsapulce.**
25. martā, plkst. 13:30, igauņu Sv. Jāņa baznīcā, latv. ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums.**

MLB Z 2001 II 775

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 15. februārī, pensionāros, un 18. februāra dievkalpojumā. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 20. februārī.

Pateicamies visiem lasītājiem, kas decembrī piedalījās kopējā Ziemsvētku un Jaungada sveicienā, tāpat arī visiem, kas ziedojuši savu artavu izdevuma izdošanas izdevumu segšanas vajadzībām. Pedējo vidū pedēja laikā ir divi prāvi atvēlējumi, viens par ASV\$ 500 un otrs par Kan\$ 500. Paldies devējiem! Laipni lūdzam tos, kas vēl nav iesūtījuši savu ziedojumu **kopējam sveicienam,** un tos, kas ir aizkavējušies ar abonementa atjaunošanu un "parādu" kārtošānu, to darīt ar atbildes pastu. Gaidām Jūsu komentārus, ieteikumus un materiālus iespējamai publicēšanai.

Aicinām tos LNAK dalībniekus, kas savas LNAK **dalības maksas** kārtu caur Montrealas Latviešu biedrību, to izdarīt nekavējoties, lai varam kopējo summu nosūtīt LNAK kasei. Tas nepieciešams, lai apliecinātu LNAK mandātu komisijai kopējo LNAK dalībnieku skaitu un tā nodrošinātu Montrealas latviešu biedrībai savu deleģēto padomes locekli 18. LNAK padomē.

Kanadas pasts, sākot ar 2001. gada 1. janvāri, paaugstinājis pasta likmes. Parastā vēstule Kanadā tagad maksā 47 centi. Viena Ziņotāja numura nosūtīšana - 94 centi. Uz ASV vēstule - 60 centi, Ziņotājs - \$ 1,10, uz citām valstīm vēstule - \$ 1,05, Ziņotājs - \$2,50. Visām šīm likmēm vēl jāpieskaita klāt nodokļi, Apmēram, 15%. Viss tas ievērojami pacēlis MLB Ziņotāja izsūtīšanas izdevumus. Cerībā, ka MLB Ziņotāja lasītāji izpratis savu maksājumu laicīgu un kārtīgu iesūtīšanas nozīmi, pagaidām paturēsim līdzšinējās abonešanas maksas. Nāciet talkā! Ja neesat skaidrībā par savu situāciju, lūdz, sazināties ar administrātoru A. Porieti-Bedard. Koordinātes zemāk.

Pie viņas kārtojamas arī MLB biedru maksas. Gaidām MLB arī jaunus aktīvos biedrus. Mēs būtu gandarīti, ja tajā sastāvētu iespējami lielākais mūsu saimes locekļu skaits.
Jau iepriekš pateicamies par jūsu atsaucību!

MLB ZIŅOTĀJA administrātorai un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju.....	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 2000./2001. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas

*Ari ceļojumi uz citām eksotiskām
salām un kontinentiem*

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 322-7414

191 Eglinton Avenue East, Suite 308
Toronto, Ontario M4P 1K1
Fax: (416) 322-7315

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amerikas pārstāvji

1-800-268-7442

Tagad Rīgā!

**Hotel
MĀRA**

Kalneciema ielā 186, Rīga, Latvija LV-1046

Telefons: 011 371 7901316
Fakss: 011 371 7901315

- * 24 modernas istabas
- * Restorāns un bārs
- * Konferenču telpas
- * Lidostas busiņš

Rezervācijas Kanādā:

613/521-7100 (telefons, vai fakss)

epasts: mara@mailbox.riga.lv
timekli:

www.bestwestern.com/thisco/bw/91301/91301_b.html

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Caryanna

Laipni lūdzam visus sarīkojumu rīkotājus - draudzes un organizācijas iesniegt ziņas Sabiedriskās dzīves LAIKRĀDIM rakstiski. Tāpat arī visus paziņojumu un pateicību tekstus. Lūdzam rakstīt uz pilnas loksnes. Ja Jums ir iespējams paziņojumu tekstu sagatavot iespiešanas kārtībā, būsim par to pateicīgi. Lūdzam šādus tekstus nesalocīt, jo locījums varētu tos sabojāt. Rakstos lūdzam ievērot dubultrindu atstarpi.

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832, fakss 514-457-3496
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedārd, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Konstantīns Čaks, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Nora Saletes, Kārlis Timermanis, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauž ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonimus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

FEBRUARY 2001 FEVRIER

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832